

Particularități ale educației speciale în Europa

Ghid metodic
din experiența acumulată în

Erasmus+

Coordonatori ghid:

Nedelcu Gabriela

Condrea Cătălin Constantin

Munteanu Lenuța Sînziana

Pașcani, 2016

Schimbă vieți, deschide minți

prof. Plaiu Oana Monica

Erasmus+ este noul **program al Uniunii Europene** pentru educație, (educația școlară, învățământ superior, educația adulților), formare profesională, tineret și sport.

Se derulează pe o perioadă de 7 ani, din **2014** până în **2020**, având alocat un buget de 14.7 miliarde de euro care va contribui la dezvoltarea competențelor și angajabilității (capacității de inserție profesională) prin oferirea unor oportunități de educație, formare și activități de tineret sau sport. Acest buget reflectă importanța pe care UE o acordă acestor domenii și angajamentul de a investi în ele.

Erasmus+ va oferi unui număr de peste 4 milioane de europeni posibilitatea de a studia, de a se forma, de a câștiga experiență profesională și de a participa la programe de voluntariat în alte țări.

Totodată va finanța parteneriate transnaționale între diferite organizații și instituții de educație, formare și tineret, cu scopul de a coopera și de a construi punți între sistemul educațional și câmpul muncii prin care să faciliteze acoperirea deficitului de competențe necesare astăzi.

De asemenea, va susține eforturile de modernizare a sistemelor de educație, formare profesională și tineret. În ceea ce privește sportul, programul va finanța activități sportive de masă accesibile publicului larg și proiecte transfrontaliere destinate promovării fair-play-ului și combaterii aranjării meciurilor, dopajului, violenței și rasismului.

Erasmus+ propune o abordare cu accent pe impact la nivelul beneficiarilor - prin dezvoltare profesională și personală, la nivelul organizațiilor-prin dezvoltare a capacității organizaționale și la nivelul comunității - prin a răspunde cât mai bine nevoilor identificate.

Cine pot fi **beneficiarii**? Beneficiarii pot fi tinerii și adulții din toate sectoarele educației: învățământ preuniversitar, educația adulților, învățământ universitar, formare profesională și tineret.

Elevii pot participa în proiecte de mobilitate pentru formare profesională (mobilități de formare) în calitate de elevi ai unor instituții de formare profesională VET. Pot participa și în

proiecte de parteneriate strategice care pot presupune inclusiv mobilități de învățare, de scurtă sau lungă durată.

Profesorii din învățământul preuniversitar pot participa în proiecte de mobilitate pentru formare continuă în domeniul educației școlare. În cazul profesorilor de discipline de specialitate în institutii școlare VET, pot participa și în proiecte de mobilitate în domeniul formării profesionale VET. Pot participa în proiecte de mobilitate în sectorul educației adulților, ca membri ai unui ONG activ în educația adulților. Pot participa și în proiecte de parteneriate strategice care pot presupune inclusiv mobilități de predare sau formare, de scurtă sau de lungă durată.

Lista beneficiarilor se completează cu lucrătorii de tineret, reprezentanții instituțiilor publice/private active pe piața muncii sau în educație, formare și tineret, profesori universitari, studenți tineri.

În cadrul programului Erasmus+ persoanele nu pot candida pe cont propriu, ci numai ca parte a unei instituții/organizații eligibile.

Care pot fi **organizațiile**? Acestea pot fi organizațiile, instituțiile, autoritățile publice și companiile din toate sectoarele educației: învățământ preuniversitar, educația adulților, învățământ universitar, formare profesională și tineret. Organizațiile/instituțiile eligibile pot derula activități specifice sectorului în care activează, dar și activități intersectoriale, pe teme relevante pentru educație.

„Actorii” Erasmus+ sunt beneficiarii finali, organizațiile, Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP) și Comisia Europeană.

Organizațiile pun în practică proiecte Erasmus+ prin implicarea **beneficiarilor finali** pentru dezvoltarea competențelor acestora. **Organizațiile** primesc sprijin financiar din partea Agenției Naționale pentru implementarea proiectelor în comunitate în baza unui dosar de candidatură, contract de finanțare și raport final.

Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), evaluează dosarele, finanțează aceste proiecte distribuind bugetul național pus la dispoziție de **Comisia Europeană** și monitorizează respectarea principiilor și regulilor programului.

Comisia Europeană administrează programul la nivel european și susține strategiile europene în domeniile educație, formare profesională, tineret și sport, strategii care vizează beneficiarii finali.

Erasmus + propune **3 linii de finanțare:**

- Proiecte de mobilitate;
- Parteneriate strategice;
- Sprijin pentru politici.

Proiectele de mobilitate subț proiectele instituționale prin care se realizează activități care implică parteneri din mai multe țări (trans-naționale). Poate cuprinde cursuri de formare, plasamente, activități de predare, stagii pentru studiu sau voluntariat, schimburi de tineri, activități de tip job-shadowing.

Proiectele de mobilitate vizează:

- dezvoltare personală, profesională și socială prin dezvoltarea de competențe (cunoștințe, abilități, atitudini) într-un context internațional precum și recunoașterea acestor competențe;
- îmbunătățirea procesului de predare, formare și învățare a profesioniștilor din domeniile educație, formare și tineret;
- învățarea sau aprofundarea unor limbi străine (creșterea competențelor lingvistice);
- conștientizarea importanței și înțelegerea unor culturi și țări noi, dezvoltând astfel sentimentul de apartenență la valorile europene și implicarea activă în comunitate;
- dezvoltarea capacității organizaționale în contextul cooperării europene și internaționale;
- crearea de legături între educația formală, învățarea nonformală și formarea profesională.

Parteneriatele strategice completează proiectele de mobilitate punând accent în special pe dezvoltare organizațională. Acestea creează "punți" de legătură între parteneri din mai multe țări cu scopul de a crește cooperarea internațională prin dezvoltarea de produse educaționale de calitate și inovatoare. Vizează:

- dezvoltarea de abordări noi și inovatoare pentru creșterea calității și relevanței ofertei educaționale, de formare și pentru lucrul de tineret a actorilor implicați;
- asigurarea de sprijin personalizat, învățare colaborativă, gândire critică, resurse educaționale deschise, mobilitate virtuală sau alte metode inovatoare de învățare;
- crearea de legături între educația formală, învățarea nonformală și informală, formarea profesională, lucrul de tineret și conectarea lor cu piața muncii prin dezvoltarea de competențe și calificări;
- promovarea unei culturi colaborative inter-sectoriale și internaționale;
- dezvoltarea capacității organizaționale;

- promovarea egalității și includerii în educație, formare și tineret pentru a preveni abandonul școlar și pentru a stimula participarea în comunitate a grupurilor dezavantajate;
- stimularea culturii antreprenoriale (inclusiv antreprenoriatul social) pentru a dezvolta cetățenia activă și angajabilitatea;
- creșterea participării la învățare și angajabilitate prin consiliere de carieră și servicii de suport.

Sprijinul pentru politici de tineret se referă la finanțarea activităților care sprijină dialogul structurat sub forma întâlnirilor dintre tineri și responsabili de politici de tineret. Această acțiune finanțează proiecte prin care se organizează întâlniri, conferințe, consultări sau evenimente care promovează participarea activă a tinerilor prin interacțiunea acestora cu decidenții, făcându-și astfel vocea auzită. Evenimentele pot fi naționale sau internaționale. Este singura linie de finanțare în care nu este obligatoriu ca proiectul să se desfășoare într-un parteneriat transnațional.

Cele 3 etape distincte prin care trece un proiect sunt:

1. Pregătirea

- identificarea nevoilor la nivel de beneficiari finali și în comunitate corelate cu strategia organizațională;
- identificarea partenerilor care se potrivesc strategiei organizaționale și stabilirea legăturilor cu aceștia;
- agreaarea unui plan de acțiune comun care să răspundă nevoilor tuturor actorilor implicați;
- selecția participanților, încheierea de acorduri cu partenerii și cu participanții;
- activități legate de pregătirea lingvistică și/sau interculturală a participanților înainte de plecarea în mobilitate.

2. Punerea în practică a activităților propriu-zise

- desfășurarea activităților prevăzute în proiect;
- urmărirea obiectivelor de învățare și a rezultatelor planificate;
- comunicare continuă cu partenerii și beneficiarii finali (inclusiv informare cu privire la aspectele prevăzute de contract);
- promovare a proiectului;
- activități de diseminare și exploatare a rezultatelor;
- monitorizare și evaluare a activităților, reajustare a acestora dacă este cazul;
- pregătirea și depunerea raportului final.

3. Activități de continuare (follow-up)

- evaluarea activităților realizate;
- recunoșterea formală (acolo unde este cazul);
- diseminarea și exploatarea rezultatelor;
- integrarea experienței obținute la nivel organizațional și pregătirea pentru noi activități (dacă este cazul).

Bibliografie: <http://www.erasmusplus.ro/>

Acum la final de proiect european...

prof. Barbir Andrei

Mă găsesc la finalul unui proiect frumos, un proiect de succes pentru școala mea și pentru mine. Un proiect care a dus mai departe prestigiul internațional a Școlii Gimnaziale Speciale Pașcani mai ales pentru că aveam experiența a două proiecte implementate cu succes în ultimii ani.

Pentru noi ca școală, pentru profesori, elevi, părinți, aceste proiecte sunt extrem de benefice, avem ocazia de a învăța și de a vedea lucruri noi, inedite, de a cunoaște persoane, formatori deosebiți, de a stabili contacte cu alți specialiști cu care să putem colabora pe viitor și să rămânem cu amintiri frumoase. Participând la vizitele de studiu reușim să dezvoltăm și să diversificăm calitatea serviciilor educaționale oferite copiilor din școala noastră.

Proiectul nostru (*Realizarea dimensiunii europene a școlii prin integrarea de modele europene în școlarizarea copilului cu dizabilități*) s-a adresat cadrelor didactice care lucrează cu copii cu cerințe educaționale speciale, în vederea dezvoltării lor profesionale. Prin acest proiect ne-am dorit ca specialiștii în psihopedagogie specială, kinetoterapie, psihologie, logopedie, din școala noastră să se perfecționeze în tehnici specifice specialității folosite de partenerii europeni.

Programul european de mobilități propus de școală cuprinde organizarea a trei fluxuri în țări europene (Finlanda, Italia, Spania) în urma cărora au fost realizate un număr de 24 de mobilități.

Au fost parcurse trei cursuri, în Finlanda a fost studiat sistemul de învățământ cu particularitățile sale pentru învățământul special și special integrat, intervenția timpurie la copilul cu dizabilități, structura instituțiilor școlare și a claselor de elevi, modul de structurare a curriculumului. În Spania tematica cursului s-a referit la metode de reducere a nivelului de stres și

dezvoltarea de abilități de management emoțional, crearea de strategii pentru eliminarea comportamentelor violente și agresive din școală, creșterea abilităților de interrelaționare din mediul școlar, dezvoltarea abilităților de identificare a gândirilor și atitudinilor negative și transformarea lor în unele pozitive, formarea de abilități de analiză a comportamentelor agresive, abilități de gestionare a anxietății elevilor, tehnici de intervenție pentru prevenirea abandonului școlar timpuriu, iar în Italia am deprins cunoștințe privind sistemul italian de incluziune a copiilor cu dizabilități în școlile publice, metodele și mijloacele de învățământ folosite de specialiști pe perioada mobilității în lucrul cu copiii cu dizabilități.

Personal, am participat la cursurile din Spania și din Italia. Aici am întâlnit oameni calzi și primitori, peisaje deosebite și am putut să interacționez cu foarte multe persoane străine. Am fost plăcut impresionat de seriozitatea furnizorilor de curs, aceștia ne-au stat în permanență la dispoziție și ne-au ajutat atunci când am avut neclarități referitoare la suportul de curs sau orice altceva. Am fost plăcut impresionat și de modul de desfășurare a cursurilor, mereu îmbinând partea teoretică cu cea practică, au fost folosite foarte multe materiale video și aici mă refer la cursul din Spania, la Tehnicile de Eliberare Emoțională. În Italia am apreciat gama variată de specialiști care veneau în fața noastră pentru a ne oferi informații referitoare la modul de organizare și structurare a serviciului italian de educație specială, felul în care se realizează evaluarea complexă și orientarea școlară a copiilor cu CES. Vizitele la școlile integratoare unde am putut vedea cum se realizează incluziunea copilului cu nevoi speciale, am putut vorbi cu profesori de sprijin, dar și cu alți profesori.

Revenind în școală am implementat în activitatea mea didactică Tehnica de Eliberare Emoțională sau pe scurt EFT. Este o metodă nouă utilizată în cazul problemelor emoționale și fizice, prin utilizarea de fraze cheie în timp ce se presează pe meridianele de acupunctură ale corpului. Este o combinație între tehnici de sugestie și sugestibilitate cu acupunctura. Aceste tehnici se bazează pe cunoștințe antice ale sistemului energetic al corpului și au fost dovedite ca fiind de succes în mii de cazuri clinice. La început am fost foarte sceptic privind folosirea acestei metode, dar în timp am început să o folosesc pentru a induce o stare de calm, de liniște copiilor cu care lucrez.

Mă bucur că am avut ocazia să vizitez atâtea locuri minunate, să cunosc oameni minunați și deosebiți și să învăț de la ei. Consider că atât personal cât și profesional am avut de câștigat de pe urma acestei experiențe europene.

Abordarea Reggio Emilia - un model permisiv de educație

prof. Puiu Elena

Reggio Emilia, oraș din nordul Italiei, a devenit celebru în toată lumea pentru o metodă originală de educație timpurie, dezvoltată pe parcursul a peste 40 de ani, fundamentată de către Loris Malaguzzi, pedagog, filosof și inovator în educație.

În acest sistem de educație se poate observa amestecul mai multor teorii complementare legate de dezvoltarea copilului și a metodei de învățare, ca de exemplu: influența educației progresiviste, teoriile lui Piaget despre dezvoltarea cognitivă la copil, teoriile lui Vygotsky despre constructivismul social, teoria inteligențelor multiple a lui Howard Gardner, etc. Abordarea Reggio subliniază importanța relației dintre copii, a relației dintre familie și profesori.

Obiectivul acestei metode îl reprezintă dezvoltarea intelectuală a copiilor până la vârsta de 6 ani, prin intermediul focalizării sistematice asupra reprezentării simbolice. Copiii sunt îndrumați să exploreze senzorial, natura și universul înconjurător, acționând asupra unor obiecte și materii precum: lut, lumină, apă, pietre, scoici, bețe, culori, pene, hârtie, fire textile, etc.

Copiii nu învață pe bază de modele, prin imitație sau prin completarea unor fișe de lucru pe teme exacte, cum se întâmplă la noi, ci prin explorarea mediului și exprimarea de sine, cu ajutorul celor “100 de limbaje” și modalități de expresie, printre care cuvintele, mișcarea, dansul, pictura, sculptura, jocurile de umbre, colajul, muzica, teatrul și modelajul în lut.

În viziunea lui Loris Malaguzzi, copilul este *“puternic, competent, cu potențial deosebit, fiind conectat cu ceilalți copii și cu adulții”*. Acesta spunea despre copil ca *“este făcut din o sutăde părți. Are o sută de limbaje, o sută de mâini, o sută de gânduri, o sută de moduri de a gândi, de a se juca, de a vorbi...”*

Acest model educațional îl aduce pe copil la un înalt nivel de abilitare simbolică și creativitate. Copilul este un participant activ la procesul de cunoaștere, dornic să interacționeze (nu să

primească informații pasiv) și să-și aducă propria contribuție la cunoaștere. Părinții, educatorii și copiii sunt parteneri ai acestui proces, având deschidere să învețe împreună, unii de la alții. Este o filosofie ce pune accent pe documentare, emergență curriculară, pe respectul acordat spațiului de învățare al copilului, pe colaborarea cu comunitatea și mediul înconjurător.

Abordarea educațională Reggio are la bază următoarele principii:

- ✓ *imaginea copilului* - adultul vede copilul ca pe o entitate competentă, plină de potențial în construirea propriilor cunoștințe prin interacțiune cu ceilalți. Copilul este văzut ca o persoană curioasă, independentă, capabilă și plină de imaginație, iar adulții încearcă să înțeleagă cât mai mult punctul de vedere al copilului și abilitățile acestuia.
- ✓ *profesorul* - este un partener al copilului în procesul de învățare, ascultând, observând și documentându-se asupra muncii lui, este dispus să ghideze experiențele de învățare ale copilului și să faciliteze cunoașterea.
- ✓ *părinții* - abordarea Reggio încurajează implicarea părinților în procesul de învățare al copilului. Părinții sunt încurajați să își exprime ideile legate de educația propriilor copii, să ia parte la diferite proiecte, evenimente speciale cât și la viața de zi cu zi a grădiniței.
- ✓ *mediului înconjurător* - este considerat al treilea profesor. Elementele precum lumina și transparența, culoarea și textura, materiale naturale și reciclabile sunt puternic valorificate. Mediul educațional (clasele, spațiile comune, locul de joacă) are puterea de a stimula curiozitatea, învățarea și de a încuraja interacțiunea.
- ✓ *documentarea* - fiecare copil are un portofoliu propriu ce cuprinde lucrările lui, fotografii, citate, mostre de scris sau desenat, informații referitoare la etapele sale de dezvoltare, s. a.
- ✓ *curriculum emergent* - profesorul observă și notează discuțiile, interacțiunile și fanteziile copiilor, dezvoltând oportunități de învățare, iar programul de studiu se va contura pornind de la interesele, aptitudinile și ideile copiilor. Acest lucru îi ajută pe copii să-și conștientizeze propria importanță, efortul pe care îl fac în procesul de învățare, iar răspunsul acestui demers va fi un copil curios, conștiincios și dornic de cunoaștere pe termen lung.

Aspecte privind învățământul integrat din Italia

Prof. Caras Ana-Maria
Prof. Vîncă Ștefan Alexandru

În perioada 27 octombrie-31 octombrie 2014, în cadrul proiectului Erasmus+ ” Realizarea dimensiunii europene a școlii prin integrarea de modele europene în școlarizarea copilului cu dizabilități”, am participat la cursul furnizat de organizația non-guvernamentală Progetto Crescere din orașul Reggio Emilia, Italia.

În cadrul cursului ”Nevoi speciale și probleme de învățare; cum ne descurcăm cu ele? Experiențe teoretice și practice”, s-a făcut prezentarea sistemului educațional din Italia (In school: Inclusion steps for children with special needs), un sistem educațional inclusiv total care se practică încă din anul 1973. Modificările legislative din anul 1992 au determinat ca această formă de educație a elevilor cu nevoi speciale să fie una performantă. Copiii cu CES sunt incluși în școlile de masă, în clase normale, nu există școli speciale, spre deosebire de Spania unde copiii cu nevoi speciale sunt școlarizați în clase incluzive.

Pentru a fi integrați în clasele normale, copiii cu CES parcurg o serie de etape, începând chiar de la grădiniță.

Strategia de integrare se bazează pe următoarele concepte:

- Conceptul de libertate (Freedom Concept)
- Conceptul de tranziție/ proiect pentru viață (Life Project)
- Comunitatea ca o resursă.

Incluziunea în școala italiană se bazează pe faptul că, clasa de elevi normali este folosită ca o resursă. Copilul începe să viziteze școala împreună cu un grup de maxim doi - trei elevi din școală în ideea de acomodare, încă din anul anterior înscrierii. Familiile celorlalți copii sunt informați și consiliați încă din luna septembrie. Principiul de bază care asigură succesul integrării este: ”Trebuie să vedem în primul plan copilul, nu dizabilitatea”.

Sistemul incluziv italian funcționează pe relația strânsă între familie, serviciile de sănătate publică, școala, municipalitate și organizații non-profit. Fiecare element are un rol bine definit în acest sistem de învățământ italian. De notat este faptul că în momentul în care familia realizează că ar putea avea un copil cu dizabilități, aceasta merge la pediatru, unde cere un diagnostic, însă este alegerea familiei de a școlariza sau nu copilul.

Organizațiile non-profit orientate pe domeniul educațional, spre exemplu Progetto Crescere, furnizorul de curs, are ca obiectiv diseminarea informațiilor despre dizabilități, instruirea profesorilor privind dificultățile de învățare, oferă servicii clinice și sociale cetățenilor aflați în dificultate, datorită unei echipe multidisciplinare: doctori neuropsihiatri, psihologi școlari, psihoterapeuți, logopezi, educatori, kinetoterapeuți, profesori și formatori.

Spre deosebire de sistemul de învățământ special și special integrat din România, în Italia familia aprobă și semnează Planul de Intervenție Personalizat (PEI) emis de echipa de intervenție, participă la întâlnirile dintre familie - școală - sistemul public de sănătate.

În luna iunie, a anului școlar anterior, profesorii se întâlnesc și formează clasele: la 18 copii normali este distribuit un copil cu dizabilități. Pentru eficacitatea procesului, elevii trebuie cunoscuți foarte bine, ca urmare, termenul limită a părinților de a cere ca copilul lor cu CES să fie înscris la școală este luna ianuarie.

Odată ajuns la școală, elevul este integrat în clasă și se desemnează un profesor special, care nu este doar pentru elevul cu deficiență, ci pentru întreaga clasă.

Pe baza celor trei concepte enumerate mai sus, profesorul elaborează strategia care privește nevoile elevului în funcție de dizabilitate, pentru a se dezvolta și de a se adapta la viața școlară și mai târziu la societate. Conceptul de bază este acela de a conecta nevoia de resurse cu specificul clasei.

Conceptul de libertate (Freedom Concept) este ilustrat la curs prin prezentarea unui studiu de caz.

Luigi este un băiețel de 5 ani cu diagnosticul de encefalopatie epileptică. Copilul nu verbalizează. El a fost înscris la școală, iar primul pas al profesorilor a fost să-l lase timp de o lună să își aleagă ce tip de activități își dorește, cu scopul de a-l observa și a realiza care este instrumentul de integrare. S-a dovedit ca acesta este pasiunea sa pentru muzică.

Astfel, pe baza pasiunii sale pentru muzică s-a folosit tehnica jocului structurat. Fiecare copil din clasă era costumat într-un animal. Fiecare trebuia să cânte când auzea denumirea animalului pe care îl reprezenta. Faptul că petrecea mult timp cu colegii și făcând lucrul care îi plăcea, l-a ajutat să socializeze și să joace jocuri în mod spontan cu ceilalți. Complementar, Luigi a urmat terapie logopedică, dar vorbea doar când era cu elevii. Din septembrie până în decembrie Luigi a vorbit.

O problemă era comunicarea cu familia lui, care nu credea că elevul poate vorbi, deoarece acesta vorbea doar la școală. Familia sa este o familie de imigranți, cu valori culturale scăzute. Pentru

a rezolva această problemă s-a găsit un instrument de comunicare cu familia: Jurnalul lui Luigi. Copilului i s-a dat jurnalul acasă pentru a arăta familiei ce activități a făcut la școală - era sarcina lui Luigi să explice familiei ce a făcut la școală. Astfel el trebuia să vorbească și familia să îl asculte.

Nu există integrare sau incluziune fără comunicare.

Conceptul de Life Project este prezentat la curs prin ideea Universității din Bologna de a implica în administrarea unor afaceri comerciale persoane cu CES (cu autism, sindrom DOWN etc.). Proiectul a fost implementat în sudul Italiei într-o zonă turistică. Profesorii de sprijin aveau rolul de a-i îndruma pe cei din grupul țintă, iar acestora le reveneau sarcinile de a amenaja, întreține și a desfășura activitatea comercială propriu-zisă. Relaționarea cu clienții era una din sarcinile cele mai importante.

Politica sistemului integrat italian se bazează pe incluziune pe toate planurile și este stipulată în actul normativ 104/92 "Legea asistenței sociale, integrării și drepturile persoanelor cu dizabilități", iar Sistemul de sănătate publică stabilește numărul de ore în școală pentru copiii cu dizabilități.

În cadrul sistemului de învățământ integrat din Italia, figurile profesionale prezente sunt:

- **Directorul:** cu rol consultativ, de a compune clasele, de a distribui profesorii pentru fiecare clasă, de a menține relațiile cu municipalitatea și cu celelalte organizații publice;
- **Responsabilul pentru persoanele cu dizabilități:** menține relațiile dintre factorii implicați în educația elevilor cu dizabilități: ONG-uri, Autoritatea de Sănătate Locală, Corpuri educaționale, familia, supervizează proiectele, coordonează personalul, derulează proiecte specifice, prezintă și verifică documentele cu privire la incluziune: PIP etc.;
- **Profesorul de educație specială** – planificarea activităților educative și de evaluare cu accent pe aspectele metodologice și didactice ale învățării, contactează familia, experții, municipalitatea;
- **Profesorul:** primește și acceptă elevul cu CES în clasă, încurajează incluziunea (împreună cu profesorul de educație specială), colaborare în echipa multidisciplinară pentru a realiza Programul de intervenție personalizată și programa adaptată, responsabil de elevul cu dizabilități;

- **Personal pentru asistență socială:** colaborare în echipa multidisciplinară pentru a realiza Programul de intervenție personalizată, lucrează cu profesorul pentru a include elevul cu CES în toate activitățile, lucrează la dezvoltarea autonomiei personale a elevului și comunicare;
- **Tutorele:** dacă este cazul ajută copilul să se deplaseze la masa de prânz, preia o parte din activități care sunt trecute în Programul de intervenție personalizată, Planului didactic personalizat.

Toate aceste figuri profesionale lucrează la scopul comun, acela de a ajuta copilul cu probleme a se integra cât mai ușor în școală și apoi în societate, regula de aur fiind: ”Participarea elevului la scrierea Planului didactic personalizat”.

Se face diferența între Programul de intervenție personalizată și Planului didactic personalizat:

<i>Planul didactic personalizat</i>	<i>Programul de intervenție personalizată</i>
Pentru copii cu probleme de învățare Planului didactic personalizat conține : Metode Instrumente Limite Orarul la clasă este același ca al elevilor normali	Pentru copii cu deficiențe severe Programul de intervenție personalizată conține obiective, conținuturi și competențe diferite de cele ale întregii clase.

Sistemul italian de învățământ se bazează pe Convenția drepturilor persoanelor cu dizabilități ca afirmă că ”este important să reabilităm societatea pentru a asigura incluziunea persoanelor cu dizabilități”. De asemenea, că ”Dizabilitatea nu este o problemă individuală”.

De la strategia de libertate, explicată mai sus, sistemul italian trece la strategia de abilitare (capacitare), ceea ce înseamnă că:

- Este îndreptată spre acțiune
- Este un proces, dar de asemenea și un rezultat (Levin 1987)

- Este un proces intențional, continuu, centrat pe societate
- Este cooperare între subiecți
- Este un context în care și persoanele cu dizabilități pot să își mărească controlul propriilor abilități și capacități
- Este individual sau colectiv
- Este o interacțiune dinamică (Speer Hughey, 1995)
- Ridică problema conștientizării propriei vieți, prin îmbunătățirea acțiunilor și prin urmare, calitatea vieții.

Așadar, sistemul italian de învățământ, merge pe principiul că dizabilitatea este o problemă cu care persoana nu trebuie să se confrunte singură, comunitatea având un rol important, de resursă.

Cei 5 "C" urmăriți în educația italiană sunt: **competență** (exemplu de competență socială este aceea de a rezolva conflicte), **confidență** (acel sentiment conform căruia acțiunile pe care le faci îți ridică stima de sine), **conexiune** (înțelegere și empatie față de cei din jur), **caracter** (respect pentru regulile sociale și culturale, distincția între bine și rău) și **cuprindere** (incluziune).

Vizită la grădinița publică "Giardino della Fantasia"

prof. Ancuța Corina

Grădinița publică „Giardino della Fantasia” a fost inaugurată în septembrie 1993 cu scopul singur loc toate școlile din Castellarano.

Fantasia” a fost de a „reuni” într-un Prin colaborarea cu

famiiliile, grădinița reprezintă un important mediu în care copiii își pot dezvolta independența, abilitățile și identitatea personală. Caracteristica sa principală, legată de relații și abilitățile de învățare este dezvoltarea personală și socială a copiilor prin interacțiunea cu cei de aceeași vârstă, cu adulți competenți și cu aspecte ale propriei culturi. Copilul este centrul proiectării educative, care este una deschisă, dinamică și flexibilă, considerată un mod de pregătire, comparare și reinterpretare a întregii experiențe educative a copiilor.

Grădinița
„Giardino della
Fantasia” oferă
servicii
educaționale pentru
copii cu vârste între

3 și 6 ani și un context global ce ajută copilul să-și formeze o autonomie și o personalitate echilibrată. Întâlnirile dintre copii, stimulează empatia, comunicarea, atenția, cât și conviețuirea, conlucrarea. În grădiniță, spațiile sunt structurate diferit și specific astfel încât să fie promovate experiențe particulare și să încurajeze copiii să devină independenți, dezvoltându-și abilitățile prin joc. Astfel, ei sunt motivați și li se oferă posibilități multiple de explorare în vederea favorizării învățării conform cu nevoile copiilor.

Activitățile din afara spațiilor de clasă sunt organizate pe ateliere sau ca activități motorii, ce pot fi complementare activităților realizate în clasă. Este important ca în grădiniță să se desfășoare activități diverse cu scopul de a determina adulții și, în particular, părinții să conștientizeze care sunt nevoile specifice copiilor și să manifeste interes pentru problemele educative. Pe parcursul anului, au loc mai multe întâlniri cu familiile copiilor: discuții individuale, întâlniri la nivel de clasă, petreceri, proiecte cu părinții. Scopul este de a comunica și colaborarea cu familia, diferite dezbateri ale unor subiecte alese nivelul de cunoștințe ale copiilor, nevoile cât și modurile lor de exprimare

stimula
organizându-se
de părinți (despre
competențele lor,
și comunicare).

Grădinița publică „Giardino della Castellarano este, cu adevărat, un centru tuturor nevoilor și direcțiilor de dezvoltare ale copiilor.

Fantasia” din
care răspunde

Specialii de Pașcani în Spania

prof. Munteanu Sînziana

“Antrenarea în contexte educaționale pentru a reduce abandonul școlar timpuriu” a fost al doilea curs parcurs de către Specialii de Pașcani în cadrul proiectului *“Realizarea dimensiunii europene a școlii prin integrarea de modele europene în școlarizarea copilului cu dizabilități – Erasmus+”* în Alcala de Henares, Spania la care au participat 8 specialiști de la Școala Gimnazială Specială Pașcani în perioada 13 – 22 aprilie 2015, curs susținut de către furnizorul de formare Cervantes Training.

Cervantes Training este un furnizor de educație ideal pentru școlile europene care aplică pentru fonduri Erasmus+, deoarece oferă o varietate de cursuri de dezvoltare profesională ce se desfășoară în aceeași locație. Echipa de formatori de la Cervantes Training are la bază o experiență bogată și de înaltă calitate în domeniul cursurilor de formare continuă pentru personalul din sectorul educațional.

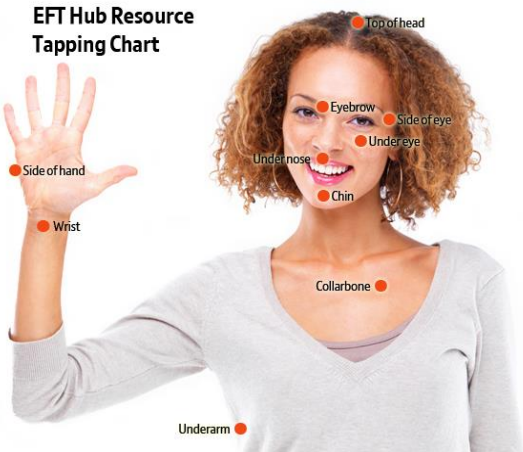
Cursul a avut ca și obiective: rezolvarea și reducerea nivelurilor de stres și dezvoltarea abilităților necesare pentru a gestiona emoțiile; crearea strategiilor despre confruntarea și eliminarea comportamentului agresiv și violent; dobândirea cunoștințelor despre situația abandonului școlar timpuriu în diferite țări europene; dobândirea de cunoștințe și competențe în ceea ce privește EFT, despre metodologii și instrumente inovative orientate să cunoască și să gestioneze emoțiile și disconfortul elevilor; îmbunătățirea relațiilor interpersonale în mediul educațional; depășirea anxietății în sala de clasă; încercarea de a reduce abandonul școlar timpuriu din propriile instituții.

În urma parcurgerii cursului, participanții și-au însușit Tehnici de Energie Psihologică, Tehnici de Eliberare Emoțională, tehnici de reducere a stresului, strategii de reducere a abandonului școlar timpuriu, metode și tehnici de îmbunătățire a relației elev-profesor, metode și tehnici de reducere a comportamentelor agresive.

Cursul a introdus participanții în Tehnici de Energie Psihologică (EPT) și Tehnici de Eliberare Emoțională (EFT) cu un accent puternic pus pe utilizarea acestor instrumente în mediul educativ. Un element important a fost înțelegerea relației dintre stres și sănătatea fizică și mentală, explorând problemele de sănătate predominante în profesia de cadru didactic. Participanții au învățat cum să gestioneze și cum să reducă nivelul de stres, îmbunătățind starea de sănătate generală, ci și cu elevii și colegii prin aplicarea Energie Psihologică cu scopul de a reduce timpuriu.

EFT Hub Resource Tapping Chart

astfel nu numai interacțiunea zilnică Tehnicilor de abandonul școlar

în cazul utilizarea de fraze

EFT este o metodă nouă utilizată problemelor emoționale și fizice, prin cheie în timp ce se presează pe meridianele de acupunctură ale corpului. Este o combinație între tehnici de sugestie și sugestibilitate cu acupunctura. Aceste tehnici se bazează pe cunoștințe antice ale sistemului energetic al corpului și au fost dovedite ca fiind de succes în mii de cazuri clinice.

EFT este o tehnică care se învață ușor și care promovează relaxarea, modifică răspunsul anxietății, reduce stresul, vindecă traume, aduce schimbări cognitive pozitive.

EFT poate fi utilizată pentru o gamă mare de probleme: *emoționale*: anxietate, furie, frică, *fizice*: durere, leziuni, alergii, *performanță*: academică, sportivă, profesională, *dezvoltare personală*: stimă de sine, succes, relații.

În școlile în care se practică în mod curent EFTs-a dovedit îmbunătățirea cooperării dintre elevi și profesori, reducerea anxietății înainte de examene, îmbunătățirea experienței de învățare, promovarea creativității, îmbunătățirea relațiilor între elevi, creșterea gradului de toleranță și scăderea agresivității în mediul școlar, diminuarea numărului de cazuri privind abandonul școlar.

Profesorii pot utiliza EFTcu întreaga clasă pentru reducerea stresului, reducerea/eliminarea anxietății înainte de examene, dificultăți de învățare, comportamente violente, lipsa de cooperare dintre colegi și profesori.

Inclusă în rutina zilnică, la începutul și sfârșitul orelor, această tehnică poate ajuta la eliberarea stresului sau a altei probleme care a apărut pe parcursul zilei.

Aspecte teoretice și practice legate de abandonul școlar în proiectul Erasmus+ Spania 2015 – Coaching in educational contexts to reduce early school leaving

Prof. Verginica Mocanu
Prof. Luca Cristina

Abandonul școlar este forma de eșec școlar, caracterizată prin părăsirea prematură a școlii, înainte de încheierea studiilor obligatorii sau înaintea obținerii unei calificări complete. Cei care abandonează timpuriu școala sunt cei care au urmat doar educație preprimară, primară, gimnazială sau o scurtă perioadă din cadrul educației superioare (liceu) mai mică de doi ani. Datele despre abandonul școlar timpuriu sunt colectate o dată pe an de European Labour Force Survey.

Efectele abandonului școlar sunt pe termen lung asupra dezvoltării sociale și a creșterii economice ale fiecărui stat. S-a constatat că, dacă s-ar reduce abandonul școlar cu 1%, UE ar câștiga jumătate de milion de angajați calificați.

Abandonul școlar timpuriu determină costuri individuale mari: sociale și economice. Aceștia sunt mai des afectați de lipsa unui loc de muncă, sunt dependenți de beneficiile sociale (ajutoare bănești) și au un risc mai mare de

excluziune
socială.

Câștigurile
financiare de-a
lungul întregii
vieți, bunăstarea
sănătatea, de

și

asemenea, le sunt afectate. Ei au tendința de a participa mai puțin la viața democratică a țării - nu votează sau sunt ușor de manipulat. Se țintește angajarea tinerilor și ruperea cercului vicios al lipsurilor, excuziunii sociale și sărăciei.

Strategia pentru Europa cuprinde obiectivul de a reduce rata abandonului școlar timpuriu cu 10% până în anul 2020.

Cauze ale abandonului școlar

Există numeroase motive pentru care tinerii abandonează școala. Deși situația diferă de la o țară la alta, abandonul este legat în general de condiții sociale dezavantajoase sau de anturaj, de asemenea cu educație scăzută. Grupurile vulnerabile sunt cei fără părinți, imigranții, etniile, cei cu nevoi educaționale speciale.

Cauze ale abandonului școlar în țările participante în Proiectul Erasmus+ Spania 2015 -

Coaching in educational contexts to reduce early school leaving:

Bulgaria - lipsa motivației;

Ungaria - probleme financiare, probleme ale familiei, adicții-droguri, anturaje;

Franța- probleme comportamentale, fără interes, adicții, fetele devin mame prea devreme;

Grecia - lipsa motivației, probleme în familie, atitudine negativă profesor-elev (fenomenul bullying);

Turcia - pentru a munci, pentru că nu le mai place școala;

Malta - au dificultăți mari cu elevii care au rezultate slabe, legislație prea aspră cu părinții;

Cauze ale abandonului școlar în România:

Eșecul academic este datorat dificultăților de învățare; de lipsa de motivație; școala nu mai este atractivă pentru elev; programa școlară prea încărcată; mediul socio-economic, sărăcia, mediul politic; lipsa de valori; lipsa de finalitate a școlii; fenomenul bullying (hărțuire, discriminare, violență între copii sau între copii și profesor); influențele religioase; dificultăți financiare ale familiei; tragedii ale familiei; probleme de sănătate; lipsa părinților/un părinte sau ambii părinți plecați în străinătate; familie monoparentală; părinți divorțați; dezinteresul părinților și, nu în ultimul rând, subfinanțarea sistemului de învățământ, etc.

Cauzele abandonului școlar, din perspectiva UE:

- Eșec academic
- Dificultăți de învățare

- Probleme emoționale
- Situația familială
- Fenomenul de hărțuire (bullying)
- Probleme de sănătate

Eșecul academic se consideră a fi când un copil este incapabil să atingă media performanțelor academice așteptate pentru vârsta și nivelul lui de educație. Copiii au eșec la câteva discipline, iar părinții nu știu cum să reacționeze. Acesta se transformă într-o experiență negativă de învățare.

Dificultăți de învățare apar în anumite domenii academice cum ar fi cititul, matematica, comunicarea scrisă, etc. Acestea pot avea consecințe negative pentru dezvoltarea emoțională, intelectuală și afectivă. Dacă nu sunt identificate și tratate din timp, ele pot avea efecte majore asupra stimei de sine, sociabilității, realizării sarcinilor în activităților. Prin înțelegerea problemelor cu care se confruntă elevii, vom putea să-i ajutăm să le depășească pentru a nu se ajunge la abandon școlar.

Problemele emoționale sunt prezente și la copiii care au experimentat o lipsă a afecțiunii, dar și pentru cei supraprotejați și pentru cei lipsiți de securitate, trăind sentimente de inferioritate. Familia joacă un rol important în aceste probleme pentru că influențează stabilitatea emoțională a copiilor.

Circumstanțele speciale pot modifica echilibrul emoțional al copiilor cum ar fi: moartea sau boala unui membru al familiei, divorțul sau separarea părinților, neglijarea, nașterea unui nou frate, atitudinea părinților (punitiv, perfecționist, supra-protejat).

Stadiile cheie în dezvoltarea copiilor, cum ar fi adolescența, deoarece schimbările stărilor emoționale sunt frecvente.

Fenomenul de hărțuire – Bullying. Este cea mai severă formă de intimidare pentru copii și adolescenți și în același timp, este cea mai comună formă de violență în școală, care poate apărea între elev-elev sau între profesor-elev. Este definit ca un abuz de putere sistematic, repetitiv și deliberat, care amenință dreptul copiilor de a se simți în siguranță și de a se bucura de un mediu socio-afectiv pozitiv din școală. Afectează în mod negativ dezvoltarea psihologică și socială.

Consecințele fenomenului de bullying:

- Stimă de sine scăzută, atitudine pasivă, probleme emoționale, depresie, anxietate, simptome psihosomatice, gânduri sinucigașe sau chiar sinucidere.
- Se manifestă de asemenea ca o lipsă de interes în învățare care poate conduce la eșec academic.

De ce există această formă de agresiune? De ce agresorii agresează?

- Pentru că își arată propriile insecurități;
- Neputința de acasă - trebuie să o proiecteze asupra altora;
- Mediu familial abuziv;
- Lipsa de afecțiune în viața personală;
- Frica.

Dacă nu înțelegem cu ce fel de probleme emoționale se confruntă și agresorii și să îi ajutăm, nu vom rezolva decât jumătate de problemă.

Situații în care se abandonează școala. În medie, în UE, copiii familiilor de imigranți au o rată dublă de abandon față de copiii familiilor native (26% față de 13%). În mai multe țări există rate mari de abandon în cadrul copiilor minorităților dezavantajate social, cum ar fi cei din populația rromă (România).

Situații particulare de abandon școlar în România

- ✓ Sunt multe cazuri de fete adolescente sau chiar preadolescente care abandonează școala pentru că nasc un copil;
- ✓ Altele abandonează pentru că sunt într-o relație și nu le permit partenerul să vină la școală;
- ✓ Elevi din mediu rural, absolvenți de clasa a VIII-a, învățământ special, cu tetrapareză spastică, care nu pot continua studiile pentru că sistemul le poate asigura asistență personală permanentă la un internat;
- ✓ Elevi care nu reușesc să ajungă la școală datorită distanței prea mari dintre școală și domiciliu;
- ✓ Elevi de gimnaziu sau liceu care sunt hărțuiți de profesori în mod sistematic pentru a primi foloase bănești de pe urma elevilor, etc.

Măsuri de prevenire în țările partenere în Proiectul Erasmus+ Spania 2015 - *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*

Turcia - au căutat să descopere preferințele elevilor, stimularea motivațională, cursuri speciale, discuții de grup, relaționare mai bună cu familia;

Malta - au o școală specială pentru cei care nu vin la școală, PIP-uri, discuții regulate cu ministru;

Bulgaria - se lucrează individual cu elevii, se lucrează cu familia, școala devine mai atractivă;

Ungaria - învățământ obligatoriu până la 16 ani;

Franța - ridicarea stimei de sine, elevii cu probleme învață într-o altă școală, cu un profesor de educație specială;

Grecia - au introdus discipline noi.

Măsurile de prevenire a abandonului școlar în România:

- ✓ aplicarea programului „A doua șansă”
- ✓ achiziționarea de rechizite pentru copiii defavorizați;
- ✓ acordarea de sprijin material—burse sociale, burse de merit;
- ✓ monitorizarea absențelor și sancționarea familiilor prin reducerea alocației pentru un număr de absențe;
- ✓ stimularea motivațională;
- ✓ îmbunătățirea relației profesor-elev;
- ✓ creșterea stimei de sine.

Alte măsuri de prevenire ce ar putea fi aplicate în România și UE:

- ✓ finanțarea corespunzătoare a sistemului de învățământ;
- ✓ legislație coerentă;
- ✓ plan-cadru adecvat și programă școlară atractivă;
- ✓ existența în școli a profesorilor de sprijin;
- ✓ aplicarea de către profesori a principiilor pedagogice - respectarea particularităților individuale și de vârstă ale elevilor, respectarea curbei de efort, legarea teoriei de practică, insistarea pe principiile morale și etice, etc.;
- ✓ îmbunătățirea relației dintre principalii partenerii pe linia prevenirii și combaterii abandonului școlar - minister, inspectorate, școală, familie, poliție, biserică, ONG-uri, etc.
- ✓ folosirea de tehnici moderne în lucrul cu copilul (exemplu: jocul didactic, parteneriate, activități de voluntariat, tehnici de relaxare emoțională - EFT, etc.). EFT poate ajuta copiii să-și îmbunătățească abilitățile în domenii în care ei au dificultăți pentru evitarea consecințelor negative emoționale, sociale și personale. Ei își vor îmbunătăți performanța academică și experiențele de învățare;
- ✓ dotarea școlilor cu laboratoare, ateliere în care elevii să desfășoare activități de preprofesionalizare;

- ✓ crearea unei perspective de viitor pentru elev, de angajare într-un loc de muncă (prin implicarea elevilor în activități prin care se pot evidenția calități și deprinderi ale elevilor pentru orientarea profesională a acestora);
- ✓ schimbarea perspectivei părinților asupra rolului școlii în educarea elevului și a rolului lor asupra educării copilului lor;
- ✓ crearea de locuri de muncă în țară pentru a reduce migrarea părinților - stabilitatea socio-economică a familiei.

Studiu de caz

C. O. - băiat, 14 ani, familie normală, părinți cu studii medii, fără frați, clasa a V-a, cu autism infantil și deficiență mintală severă, ecolalic, la începutul anului școlar, în primele săptămâni, prezintă stare de agitație datorată faptului că era adus în clasă, deși prefera să stea afară, pe bancă. Activitatea de la clasă se desfășoară în prezența celorlalți colegi. Tehnica EFT s-a folosit prin repetarea unui mesaj pozitiv scurt “Sunt un băiat cuminte” simultan cu efectuarea bățăilor în acele puncte energetice pe care metoda le indică de către terapeut. Inițial copilul s-a ferit de mâna profesorului, mai ales când aceasta era în zona ochilor, dar când se ajungea în zona bărbiei, copilul începea să caute atingerea. La a doua aplicare a metodei, deja nu se mai ferea de mână și părea a fi interesat de ceea ce se întâmplă. La a treia serie deja pare obișnuit cu ce se întâmplă și nu mai mișcă mâinile haotic. În cazul unei alte stări de agitație, după mai multe zile, copilul nu se mai ferește de mâna profesorului când acesta aplică din nou tehnica, ci chiar întinde mâna spre fața profesorului și o atinge ușor. După primele utilizări ale tehnicii s-a putut constata că băiatul accepta mai ușor prezența fizică a profesorului, nu se mai ferește de mâna lui, iar starea de agitație se diminuează. După mai multe astfel de ședințe, în zile diferite și la interval de câteva zile între ele, copilul începe să accepte mai ușor prezența fizică a profesorului, acceptă atingerea pentru a-i ghida mâinile să realizeze diferite activități (lipit, colorat).

Abandonul școlar este și va rămâne o problemă a sistemului de învățământ, iar reducerea sa depinde de gradul de implicare a tuturor partenerilor educaționali, de coerența politicilor educaționale guvernamentale și de coerența și continuitatea în aplicarea acestora.

Bibliografie:

- ✓ Cervantes Training, Alcalá de Henares - *Coaching in educational contexts to reduce early school leaving*, cervantestraining@outlook.com, <http://cervantestraining.eu>
- ✓ Asociația Salvați Copiii Iași, Asociația Obștească Alternativă Socială Ungheni, IPJ Iași – *O nouă șansă la educație, prin Programul Operațional Comun România-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 - Granițe comune. Soluții comune*, www.ro-ua-md.net

Abandonul școlar românesc din perspective școlare, familiale, sociale

Asistent social Mihaela Hobincă

“Educația este cheia care deschide poarta de aur a libertății.” (George Washington Carver)

Abandonul școlar reprezintă conduită de evaziune definitivă ce constă în încetarea frecventării școlii, părăsirea sistemului educativ indiferent de nivelul la care s-a ajuns, înaintea obținerii unei calificări sau pregătiri profesionale complete sau înaintea încheierii actului de studii început. Abandonul școlar poate fi considerat o formă de disfuncționalitate a societății deoarece oglindește ceea ce se întâmplă la nivel micro și macrosocial.

Elevii care abandonează școala sunt, de cele mai multe ori, cei care s-au făcut remarcați pentru absenteism și tulburări de comportament pentru care au fost sancționați în repetate rânduri în școală. Acest abandon este cu atât mai grav cu cât are loc la nivelul formelor terminale de învățământ, căci până a ajunge acolo societatea a cheltuit cu persoana respectivă numeroase resurse. Chiar și cel în cauză a fost nevoit să depună anumite eforturi. Abandonul școlar reprezintă o problemă gravă cu care se confruntă societatea contemporană; școala a ajuns să fie abandonată, înainte de toate, pentru că în ziua de azi nu e percepută ca valoare în sine; atât copiii, cât și elevii nu mai consideră școala un viitor. Părinții ajung să fie uneori lipsiți de argumente cu care să motiveze copiii, deoarece sunt ei înșiși exemple ale eșecului școlar, profesional sau social fiind în situații de necalificare profesională, lipsa unui loc de muncă sau sunt pregătiți în domenii care nu au solicitare pe piața muncii.

Cei care abandonează școala nu vor obține calificarea profesională indispensabilă integrării socio-economice, nici educația morală și civică necesară exercitării diferitelor roluri impuse de societate și de apartenența la comunitate. Apoi, neavând o calificare, cei care abandonează școala

sunt viitorii șomeri și reprezintă, pe termen mediu și lung, o sursă de dificultăți sociale și de pierderi, care depășesc investiția cerută de formarea inițială.

Cauzele abandonului școlar sunt multiple și variate și țin de caracteristicile fiecărei comunități și etnii. Un studiu riguros asupra cauzalității va scoate la iveală și măsurile cele mai eficiente care se impun, măsuri care nu pot fi general valabile și nu pot fi aplicate ca fiind măsurabile. Fiecare caz de abandon școlar trebuie privit și abordat ca fiind un cumul de cauze și de factori care au dus la apariția lui. Și pentru că educația naște educație, cred că problema abandonului școlar trebuie privită ca fiind problema familiei din care provine copilul/tânărul care a abandonat școala. Intervenția trebuie centrată pe familie, aceasta trebuie să înțeleagă importanța educației pentru copil. Sunt familii pentru care abandonul școlar reprezintă o modalitate de a scăpa copilul de grija învățatului, a pregătirii temelor. Văd în copilul rămas acasă o grijă în minus în ceea ce privește asigurarea îmbrăcăminte, a rechizitelor și mai mult decât atât sunt familii care văd în copilul lor o mână de lucru și preferă să trimită copilul la muncă sau să îl folosească la munca din gospodărie.

Modelul parental și cel familial joacă un rol deosebit de important în traiectoria școlară a copilului. Părinții cu un nivel redus sau mediu de educație vor fi pentru copii un model și aceștia nu își vor dori să depășească condiția părinților lor. Există însă, destul de frecvent, elevi aflați în situații de abandon care își doresc să își completeze educația “măcar până la 10 clase”, ca să aibă o calificare, astfel încât să nu ajungă ca părinții, simpli zilieri, fără mari șanse de reușită în viață. Familiile unde există frați mai mari ce au renunțat timpuriu la educație, frații mai mici tind să reproducă acest model.

Mediul familial dezorganizat (divorț, alcoolism, violență) favorizează apariția de conduite pre-abandon. Acest mediu va crea elevului sentimentul de dezinteres a celor din jurul său față de situația școlară și față de viitorul elevului. Acesta va prefera să adopte un comportament deviant, să lipsească de la cursurile școlare, să intre în anturaje nefavorabile și să se ajungă apoi la situația de abandon școlar. Prostituția, apartenența la găști de cartier, integrarea în rețele de cerșetorie conduc aproape mereu la renunțarea la educație, fiind prezente ca factori demotivatori.

Migrația circulatorie nu pare a fi un factor de risc în sine, dar există probleme importante de reintegrare a copiilor de migranți care părăsesc sistemul și apoi se reîntorc, la vârste mai mari. Aceleași probleme sunt regăsite și în cazul în care elevii intră la vârste mai mari în sistemul de învățământ.

Fiecare caz are o multitudine de cauze care au generat situația de abandon. În învățământul special putem vorbi, pe lângă factorii educaționali, sociali, economici și de factori ce țin de starea de sănătate a copilului de gradul de autonomie și de percepția familiei de origine despre educație.

Un rol important în apariția fenomenului de abandon școlar îl are și comunitatea în care se află situat elevul. Sunt comunități care încurajează mariajul timpuriu lucru care va duce la oprirea frecventării cursurilor școlare. Există comunități care nu asigură o minimă securitate datorită infracționalității ridicate, iar cadrele didactice se tem să colaboreze cu familiile acestora, iar lipsa de colaborare va avea ca efect apariția de cazuri de abandon școlar.

Am întâlnit părinți ai unor copii cu deficiențe severe care refuză integrarea școlară având ca motivație starea de sănătate a copilului sau perspectiva unui viitor nesigur sau a inutilității actului educațional. Pentru acești părinți situația este destul de delicată, deoarece trebuie să înțeleagă că educația nu înseamnă neapărat dobândirea unor cunoștințe cu caracter științific, ci și deprinderea unor competențe care să faciliteze elevului o cât mai bună inserție socială și dezvoltarea deprinderilor de autonomie personală și socială. De asemenea, există familii pentru care un copil cu probleme de sănătate este acel “ceva” care nu trebuie expus, care nu are nici o șansă în viață. În cazurile fericite ei sunt de acord cu școlarizarea copilului, dar nu doresc continuarea cursurilor școlare după absolvirea ciclului gimnazial.

Pentru a combate fenomenul abandonului școlar este esențial ca decidenții politici să dețină date reale nu numai despre amploarea fenomenului, ci și despre cauzele sale. Fără aceste date, programele destinate reducerii abandonului școlar au șanse reduse de reușită.

Trebuie pus accentual pe programe de dezvoltare timpurie a copilului, pe educația timpurie și anii preșcolarității. Copiii care beneficiază de programe de dezvoltare timpurie au mai multe șanse să aibă o participare și o performanță școlară crescută, să-și planifice întemeierea unei familii, să devină adulți productivi, integrându-se cu succes pe piața muncii și să-și educe la rândul lor copii.

Problema abandonului școlar poate fi abordată în rândul părinților, prin mediatori școlari, cu personal instruit să identifice din timp semnele unui posibil abandon școlar și să rezolve problemele într-un mod proactiv. Mărturiile unor elevi ce au abandonat școala în trecut i-ar putea ajuta pe cei ce se gândesc să renunțe la școală să își reanalizeze opțiunile. Aceste abordări ar putea înlocui metodele aspre încă folosite de unele școli, dar care însă nu reușesc să elimine cauzele fundamentale ale fenomenului.

Trebuie adoptată o abordare integrată pentru a diagnostica și trata fenomenul, mai ales în zonele problematice. Pregătirea și formarea continuă a specialiștilor din educație are un rol deosebit de important în elaborarea de noi strategii de abordare a fenomenului abandonului școlar. Autoritățile, directorii de școli, profesorii, activiștii și părinții trebuie să coopereze pentru a se asigura că toți copiii din România primesc educația la care au dreptul și de care au nevoie

Bibliografie:

- ✓ Cervantes Training, Alcala de Henares - Coaching in educational contexts to reduce early school leaving, cervantestraining@outlook.com, <http://cervantestraining.eu/> www.unicef.ro

Strategii de prevenire a abandonului școlar în învățământul special integrat

prof. Lungu Zinica

Una dintre cele mai grave probleme cu care se confruntă învățământul este abandonul școlar. Dacă înainte de 1989 rata abandonului școlar era foarte scăzută, imediat după schimbarea regimului și trecerea la democrație s-a constatat că elevii tind tot mai mult să părăsească băncile școlii. Copilul are nevoie de suport emoțional susținut, de siguranță și de apartenență la grup. Orice dezechilibru al stării emoționale a copilului îl dezorientează și îl descurajează atunci când trebuie să depună un efort semnificativ în ceea ce privește activitățile școlare. Un copil care resimte un disconfort în plan fizic, psihic sau emoțional poate manifesta, la un moment dat, tendința de a abandona școala. Plecarea părintelui/părinților la muncă în străinătate este un factor stresant semnificativ ce poate avea un impact negativ asupra echilibrului emoțional al copilului determinându-l în mod indirect să abandoneze școala.

Elevul poate abandona școala dacă :

- îi lipsește motivația școlară;
- are dificultăți de învățare;
- are o rată a absenteismului mare;
- are rezultate școlare slabe;
- are imagine de sine scăzută;

- este izolat față de colegi;
- îi lipsesc achizițiile în zona autocunoașterii;
- este incapabil să se adapteze la mediul școlar;
- are o lipsă reală a unui suport școlar;
- manifestă dezechilibru emoțional survenit în urma absenței părinților de acasă sau a lipsei unui control parental;
- cerințe educaționale speciale;
- stare de sănătate precară;
- manifestă comportamente deviante (agresivitate fizică și verbală, tendința de vagabondaj, vandalism, consum de tutun, alcool sau alte substanțe interzise);
- provine din medii sociale sărace;
- nefrecventarea gradiniței;
- lipsa unui model educațional din familie.

O bună intervenție a cadrului didactic prin însuși procesul educativ pe care-l desfășoară cu copiii poate constitui un mijloc de prevenire a abandonului școlar. Pentru o mai bună intervenție se propune realizarea unui program care să urmărească dezvoltarea competențelor cadrelor didactice de lucru în echipă și de folosire a planificării strategice în vederea identificării factorilor care ar favoriza apariția unor astfel de situații de risc la nivelul școlii, pentru prevenirea și în ultimă instanță pentru rezolvarea unor situații de criză cu efect de abandon școlar.

Principalele obiective în cadrul unui program de prevenire a abandonului școlar sunt:

- identificarea elevilor aflați în abandon sau risc de abandon școlar în vederea menținerii acestora în sistemul învățământului de zi;
- implicarea sistemului familial în reabilitarea școlară și socială a elevului;
- creșterea gradului de implicare a comunității locale în soluționarea situațiilor de abandon școlar sau a situațiilor ce prezintă risc de abandon școlar.

Se impun următoarele măsuri de prevenire a abandonului școlar

- psiho-pedagogice și psiho-sociologice – care urmăresc cultivarea unor relații interpersonale adecvate pentru realizarea unei inserții socio-familiale pozitive;
- socio-profesionale – ele decurg din măsurile psihopedagogice și psihosociale;

- psihiatrice - depistarea precoce a minorilor cu diferite probleme caracteriale, comportamentale, emoționale, tendințe agresive;
- juridico-sociale – aceste măsuri permit creșterea gradului de influențare socială prin popularizarea legilor și prin propagandă juridică, în general.

Un alt element în combaterea abandonului școlar este participarea tuturor copiilor la programul educativ, fiecare după forța și posibilitățile sale. Copiii sunt diferiți, capacitățile lor sunt diferite, gradul lor de adaptare și percepere este diferit, dar fiecare poate avea un loc, un statut, un rol și o valoare, fapt ce îi determină să îndrăgească mediul școlar. Trebuie plecat de la premisa că fiecare copil are valoare și este unic și că fiecare copil poate învăța, indiferent de nevoile lui sociale. Pentru o mai bună prevenire a abandonului școlar trebuie cunoscute aptitudinile și nevoile fiecărui copil integrat în sistemul de educație.

O tehnică nouă, **EFT** (Emotional Freedom Technique) sau Tehnica de Eliberare Emoțională îi ajută pe elevi să înlăture blocajele emoționale. EFT reduce anxietatea, îmbunătățește colaborarea între elevi și profesori, dar și relațiile dintre elevi, îmbunătățește experiența de învățare, promovează creativitatea, promovează toleranța. Astfel la clasele de unde provin copiii din programul de integrare am aplicat tehnica EFT, dar și individual și pe grupe la cabinet, atunci când elevii respectivi erau furioși, obosiți, nu se puteau concentra, pentru a participa la activitate cu interes. A fost ca un joc plăcut copiilor, dar rezultatele au fost uimitoare. Au devenit încrezători în forțele proprii, au fost mai relaxați, s-au concentrat mai bine pe o sarcină de lucru. Putem aplica această tehnică pentru copiii cu probleme comportamentale, pentru cei discriminați, pentru copiii cu atitudini negative, pentru stima de sine redusă, pentru concentrarea atenției la copiii cu ADHD, la cei cu dificultăți de învățare, cu autism și alte deficiențe.

Exercițiu de EFT pentru oboseală și lipsă de concentrare:

Afirmatia de setare:

Punctul Karate (PK): 1). Chiar dacă sunt obosit, mă accept oricum.

Punctul Karate (PK): 2). Chiar dacă sunt obosit și nu mă pot concentra, sunt un copil bun.

Punctul Karate (PK): 3). Chiar dacă sunt obosit și vreau să merg acasă sunt un copil grozav.

Aducerea în atenție:

1. Început Sprânceană (IS): Toată această oboseală.

2. Coadă Ochiului (CO): Această oboseală, pe care o simt în corpul meu.

3. Sub Ochi (SO): Această oboseală.
4. Sub Nas (SN): Nu am nevoie de ea acum.
5. Barbie (B): O închid într-o cutie, îi pun fundiță roșie și o trimit pe Lună.
6. Clavicula (C): Această oboseală din corpul meu ca o bulină neagră.
7. Sub Braț (SB): Această oboseală și lipsă de energie.
8. Sub Piept (SP): Toată această oboseală.
9. Încheieturi Mâini (IM): Această oboseală.
10. Vârful Capului (VC): Această oboseală.

1. Început Sprânceană (IS): Această oboseală.
2. Coadă Ochiului (CO): Nu sunt obișnuit cu ea.
3. Sub Ochi (SO): Mă simt atât de ciudat.
4. Sub Nas (SN): Încât nu mă pot concentra.
5. Bărbie (B): Nu am nevoie de ea acum.
6. Claviculă (C): Aș vrea acasă, în fața calculatorului.
7. Sub Braț (SB): Dar e bine și la școală cu colegii mei.
8. Sub Piept (SP): Îmi place la școală.
9. Încheieturi Mâini (IM): Aleg să stau în clasă.
10. Vârful Capului (VC): Și să fiu atent la lecție.

1. Început Sprânceană (IS): Vreau să fiu atent și să învăț.
2. Coadă Ochiului (CO): Vreau să mă simt bine și încrezător.
3. Sub Ochi (SO): Să simt că sunt bine la școală.
4. Sub Nas (SN): Și să arăt colegilor acest lucru.
5. Bărbie (B): Aleg să mă concentrez.
6. Claviculă (C): Aleg să fiu atent aproape tot timpul.
7. Sub Braț (SB): Aleg să fiu bun și sunt un elev bun.
8. Sub Piept (SP): Aleg să fiu atent.
9. Încheieturi Mâini (IM): Aleg să fiu relaxat pentru că sunt un copil grozav.

Respirăm adânc și ne relaxăm!

Indiferent de tipul de educație: specială, integrată/incluzivă sau de conceptele utilizate, problema personalității elevului trebuie să ocupe locul principal. Acțiunea educativă cea mai bună este aceea „care modelează eul”, permițând deficienților mintali învățarea realității sociale, pentru că ei se vor integra în realitatea socială normală. Ca urmare, profesorul trebuie să sensibilizeze în elevi propriul „eu”, conștiința posibilităților, capacitatea de a lua decizii, de a fi stăpâni pe ei.

Rolul terapeutic al activităților extracurriculare constă în faptul că prin ele se poate realiza mai ușor socializarea copiilor cu CES și preveni abandonul școlar.

Activitățile extracurriculare de tipul vizitelor, excursiilor și drumețiilor, permit dezvoltarea relațiilor interpersonale și o mai bună relaționare a copiilor cu societatea; sporirea interesului de cunoaștere a frumuseților naturale și de patrimoniu; formarea și dezvoltarea unor sentimente de prețuire a mediului natural, în vederea adoptării unui comportament ecologic adecvat. Concursurile cu tematică diferită (sportive, artistice, pe discipline de studiu, etc.) dezvoltă la elevii cu CES, spiritul de competiție, de echipă, îi mobilizează la cooperare și le dezvoltă încrederea în forțele proprii. Desfășurarea de competiții între elevii cu CES și cei din școlile de masă facilitează depășirea sentimentului de marginalizare și permite valorizarea potențialului aptitudinal al copiilor cu deficit de intelect.

Participarea copiilor cu CES la activități cultural-artistice constituie puncte de referință, jaloane care-i duc spre autocunoaștere, matricea spirituală în care un copil își descoperă treptat propria sa identitate, rostul său în lume. Serbările de Crăciun, de 8 Martie sau 1 Iunie, permit socializarea și valorizarea acestor copii. Vizitele la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, case memoriale constituie un mijloc de a prețui valorile culturale, folclorice și istorice ale poporului nostru.

Terapia prin teatru nu vindecă deficiența, dar schimbând mediul pentru copil, efectul deficienței este mai puțin evident, artterapia creează la elevii cu dizabilități, puternice emoții și sentimente, dezvoltă autonomia personală și favorizează socializarea. Pus în situația de a practica o diversitate de comportamente, de a se transpune în „pielea” unor personaje, copilului i se solicită un anumit mod de comportare, i se oferă prilejul de a acționa efectiv pe baza unor reguli de comportare civilizată, de a exersa în mod direct deprinderi, comportamente, relații sociale.

Copilul fie că este integrat într-un sistem de învățământ preprimar, primar, gimnazial, liceal, profesional, universitar, trebuie urmărit cu mare atenție cum evoluează cum se mențin în sistemul

educativ făcându-l cât mai eficient prin intervenții
partea părinților, educatorilor cât și a comunității din
copilul pentru o mai mare siguranță în prevenirea
școlar.

oportune atât din
care provine
abandonului

Cadrele didactice împreună cu consilierul școlar

încearcă să-i

determine pe elevi să conștientizeze importanța școlii, a terminării
unui liceu. Pentru tinerii cu deficiențe multiple ar fi necesare
crearea unor ateliere protejate pentru a fi de folos prin activități pe
care le pot desfășura. La noi, în România, abandonul școlar
reprezintă un motiv de îngrijorare și pentru aceasta, școala trebuie
să aibă o relație foarte strânsă cu membrii familiei.

Bibliografie:

- ✓ Moisin, Anton, (2007), Arta educării copiilor și adolescenților în familie și în școală, Editura Didactică și Pedagogică, București
- ✓ Popovici, D. (1998) – Învățământul integrat sau incluziv – Editura Corint, București
- ✓ Popescu, G; Pleșă O.(1998) - „Handicap, readaptare, integrare” Pro Humanite, București

O primă călătorie

prof. Cristina Luca

Datorită proiectului ERASMUS+ implementat de școala mea, ”Realizarea dimensiunii europene a școlii prin integrarea de modele europene în școlarizarea copilului cu dizabilități”, dar și a unor colegi din școală care au realizat toată documentația necesară, am avut extraordinara ocazie de a participa la un curs de perfecționare în Spania, mai precis în Alcala de Henares, oraș din patrimoniul mondial.

Nu doar informațiile și competențele obținute în urma cursului sunt de mare importanță, ci și călătoria în sine, drumul până acolo și înapoi, care vor fi o amintire plăcută pentru toată viața. A fost o călătorie în care am experimentat și împletit noutatea cu ineditul: prima dată când am avut ocazia să cunosc o altă țară, prima călătorie cu avionul, prima dată când am văzut lumea de sus, de deasupra

norilor (de la 10.000 de metri altitudine), prima dată într-o clădire atât de mare (aeroportul din Madrid este enorm)!

Încă din prima zi am avut parte de evenimente deosebite: vizita regelui Spaniei la Universitatea Cervantes, lângă hotelul unde eram cazați. În Alcala am văzut că, pe lângă faptul că se păstrează intactă arhitectura, orice rămas este acoperit cu verdeață. Și nu păstrează arhitectura originală, sunt decorate cu diverse flori.

A fost o călătorie în care am civilizație, cu un alt mod de viață, un care oamenii sunt mai relaxați, se

lucrurile așa cum sunt, se bucură de mese lungi luate împreună cu toată familia la restaurante, de plimbări seara pe stradă ținându-se de mână, de faptul că poartă haine viu colorate, indiferent de vârsta pe care o au.

petic de pământ numai. Casele bine conservate și

luat contact cu o altă alt mod de a gândi, în bucură de viață, iau

Alcala de Hanares- istorie, cultură, civilizație

prof. Munteanu Sînziana
prof. Barbir Andrei

În încercarea noastră de a afla cât mai multe despre acest oraș, care face parte din patrimoniul UNESCO, am luat la pas acest minunat oraș.

Cutreierând străzile încărcate de istorie, am poposit în casa natală a lui Miguel de Cervantes, unde am fost întâmpinați de celebrele personaje Don Quijote și Sancho Panza. Am pătruns într-o atmosferă feerică, perfect conservată, unde am descoperit numeroase traduceri ale operei sale, cât și obiecte și picturi din acea perioadă.

Plimbându-ne pe Calle Mayor, una dintre cele mai importante străzi din Alcalá de Henares, specială datorită stâlpilor ce o străjuiesc de o parte și de alta, ne-a netezit calea spre Muzeul Regional de Arheologie.

Călătoria în acest muzeu a început cu perioada preistorică a acestei zone, dezvăluindu-ne vechii locuitori și anume mastodonți, mamuți, tigri uriași, țestoase uriașe și începuturile timpurii ale unei umanități primitive demult apuse. Urcând pe scara timpului, am redescoperit bazele culturii europene reprezentate de cultura greacă și romană prin replici ale celebrelor sculpturi.

O altă clădire importantă din itinerariul nostru a fost Catedrala-Magistral a Sfinților Justus și Pastor, cunoscută în mod oficial în limba spaniolă ca “Santa e Insigne Catedral-Magistral de los Santos Justo y Pastor” sau “Catedral de los Santos Ninos”, unde ne-am recules și încărcat spiritual.

Am ajuns la concluzia ca spaniolii știu să promoveze arta, îmbinând obiecte moderne cu natura.

Obosiți, dar mulțumiți că am reușit să facem cunoștință cu câteva din obiectivele culturale și istorice ale orașului, ne-am adăpostit sub Poarta Madridului așa cum o făceau și vechii călători spanioli.

Să

profesor Verginica Mocanu

**vorbit
despre
Spania!**

profesor Cristina Luca
profesor Zinica Lungu

Când spui Spania te gândești în primul rând la tauri, coridă, toreador, iar dacă ești microbist te gândești automat la Primera Division, Real Madrid, FC Barcelona, etc. Cei ce au cultură politică se gândesc la faptul că Spania este un vechi stat monarhic (încă din secolul al XIV-lea) și la tânărul său rege Felipe al-VI-lea, iar iubitorului de călătorii îi vor trece prin ochii minții imagini din marile și vechile orașe ale acestei țări, Spania fiind cea de-a doua destinație turistică din lume, după Franța.

oraș

al
a privi

Madrid,
al viitorului.

Madridul e un oraș
plăcerii. Plăcerea de
o pictură de a lui

Picasso la Muzeul Prado, plăcerea de a mânca o specialitate din
coadă de taur, sau plăcerea de a te plimba într-un parc modern

cu elemente futuriste.

Madridul vine în ajutorul fiecăruia. Peste tot pe unde mergi, vezi acele "taberne" la colț de stradă, unde îți poți trage sufletul din cauza căldurii dogoritoare, savurând poate un „zumo de narajna”, deliciosul suc de portocale. Orașul te invită să te bucuri de el și odată cu el. Trebuie doar să fii atent la cei din jur și să-i prinzi mișcărilor. Apoi, lăsându-te purtat de hazardul momentului, ți se înfățișează cu adevărat spiritul madrilen. Cu oamenii ce ies seara împreună cu familia la restaurant, indiferent dacă au copii mici sau nu, cu tinerele cupluri de îndrăgostiți ce nu-și pot lua zâmbetul de pe față, sau cu pensionarii care au ieșit să vadă meciul echipei de suflet, aparent ursuzi, dar care, dovedesc de fapt o tinerețe a spiritului de neimaginat. Totul se petrece, într-o atmosferă relaxantă ce te determină să trăiești orice clipă la nivel afectiv la cotele cele mai înalte.

Madridul, spre deosebire de alte capitale europene, cum ar fi Parisul sau Londra, este un oraș extrem de aerisit, un oraș curat, cu multe spații verzi, menite să asigure un aer cât se poate de curat locuitorilor. Drept dovadă, lângă Madrid există și o pădure supranumită de altfel și "Plămânul Madridului". Elementele de arhitectură veche se îmbină foarte frumos cu cele moderne, încercându-se ca fiecare lucru să fie valorificat, oferindu-i o utilitate. Un bun exemplu este transformarea zonei albiei râului Manzanares ce străbate orașul, într-un parc modern, lung de 11 km, iar pe dedesubtul acestui parc se traversează orașul în toate direcțiile, prin intersectarea a șase autostrăzi. Asta dovedește că madrilenii nu au doar un oraș cu spații verzi, ci și o mentalitate verde.

Madridul nu este doar un oraș, este un stil de viață, un oraș al viitorului! Vă invităm să-l cunoașteți!

Toledo. Toledo se află la sud de capitala Madrid, la jumătate de oră de mers cu trenul. Primul contact cu orașul este în gară, care ea însăși este un adevărat monument, cu vitralii, un tavan remarcabil și o podea de asemenea.

Orașul este situat la înălțimea unui deal și este înconjurat din 3 părți de fluviul Tajo și de un zid de apărare enorm care te copleșește când îl privești de jos și te fascinează când ai ocazia să pătrunzi în interiorul lui. Toledo a reprezentat mereu un punct strategic esențial pentru cei ce doreau să controleze această regiune a Spaniei. Este o cetate cu o istorie de mai bine de 2.000 de ani. Multe civilizații și-au lăsat amprenta asupra orașului, însă cea mai importantă perioadă a fost cea care i-a dat cetății supranumele de "orașul celor 3 culturi", într-o epocă în care evreii, musulmanii și creștinii trăiau laolaltă, toți contribuind în felul lor la dezvoltarea orașului și transformând Toledo în unul dintre cele mai importante centre culturale ale lumii în Evul Mediu. Întregul oraș a fost declarat monument de către statul spaniol, fiind interzise orice fel de construcții moderne.

Intrarea în oraș se face printr-o poartă enormă (între timp am aflat că orașul are mai multe asemenea porți), care dă impresia că ești într-un alt timp, că ai făcut o călătorie în trecut. Însă ceva mai încolo te întâlnești cu niște scări rulante impresionante, care au rolul de a ușura urcarea sau coborârea în/din centrul orașului.

Ceva ce nu am mai găsit în altă parte sunt magazinele care îți iau ochii cu lucrurile expuse (ceramică, săbii, bijuterii) în vitrine mari și luminoase. Nu am mai văzut nicăieri atâta strălucire și un amestec de culori atât de viu, un amestec de culturi și civilizații, încât pur și simplu nu te poți abține să nu intri în magazin. Cea mai proastă idee este să intri cu bani mulți la tine. În mod sigur îi lași pe toți în magazinele acestea în dorința de a lua cu tine acasă cât mai mult din Toledo și din istoria lui.

Ca să poți vizita acest oraș ai nevoie în primul rând de o pereche de încălțări comode și cu talpa groasă. Altfel riști să îți rănești picioarele în piatra cu care sunt pavate străzile. Toledo este un oraș în care cu siguranță m-aș întoarce oricând!

Alcala de Henares. Alcala de Henares este oraș decretat de UNESCO drept patrimoniu al culturii mondiale încă din anul 1989. Este al XXIX-lea oraș ca mărime din Spania și se află la doar 30 de kilometri de Madrid. În același timp, Alcala de Henares este orașul lui Cervantes, cel mai important nume din istoria literaturii spaniole și universale, mai ales pentru lucrarea sa *Don Quijote de la Mancha*, lucrare ce a ajuns să fie cea mai tradusă carte din lume, după Biblie.

Orașul lui Cervantes încearcă să păstreze mai ales în zona sa centrală imaginea vremurilor de demult. Clădirile vechi și totuși impunătoare atrag ca un magnet pentru turiștii care dau târcoale, căutând totuși un pic de umbră într-o vară toridă, la terasele aflate la tot pasul.

Centrul orașului Alcalá de Henares este în esență medieval, cu multe străzi pietruite, fiind marcat de Piața Cervantes (celebra Plaza de Cervantes), iar una dintre cele mai importante străzi ale orașului Alcalá de Henares este „Calle del Cardenal Cisneros”.

Acest oraș este faimos și pentru universitatea care poartă numele marelui scriitor, Universitatea Cervantes, construită încă din anul 1500, universitate care și în ziua de astăzi este una dintre cele mai prestigioase din Spania.

Pe lângă frumusețile arhitecturale care pot fi întâlnite în Alcalá de Henares, acest oraș are și o legătură strânsă cu România. Nu mai puțin de 15.000 de români trăiesc aici, ceea ce reprezintă aproximativ 10 % din totalul populației.

Specialii de Pașcani la Toledo

prof. Chelaru Cristian

Este dificil să descrii orașul Toledo, nici o imagine video sau fotografică nu poate reda frumusețea și măreția acestui oraș, dar acest lucru se poate schimba doar dacă ai șansa și inspirația de a pune piciorul pe aceste țărâmurile ce îți taie respirația încă din primul moment. Acest lucru am făcut noi, specialii de Pașcani, într-o străbătând meseta spaniolă, între timp de o jumătate de oră. Acest

duminică însorită Madrid și Toledo, timp nu l-aș fi menționat dacă nu ar fi o distanță comparabilă cu cea dintre Iași și Pașcani... Dar să

revenim la Toledo, orașul unde cele trei mari religii, dar și culturi și anume creștinismul, islamismul

și mozaismul se întrepătrund lăsând o de-a lungul timpului. Aici vreme conveșuit arabii, creștinii și evreii, un civilizațional interetnic și religios, iar faima acestui oraș departe de hotarele

Trecând de poarta nordică labirint de străzi în pantă, pavate cu

distanță, impunător și maiestos, dominând linia orizontului se înalță Alcazar o fortăreață masivă ce datează din Evul Mediu. Îmi imaginez timpul în care intrai în acest oraș în șaua calului, aerul romantic luminând spațiul acesta ce se deschide pe străzile înguste pline de domnițe și cavaleri, iar la fiecare poartă din lemn și fier stau străjeri încinși cu săbii și halebarde care îți inspiră un „profund respect”. Acele timpuri sunt demult apuse, acum numeroasele porți sunt deschise pentru totdeauna pentru a oglindi frumusețea acestui oraș.

După ce am urcat treaptă cu treaptă spre centrul orașului vechi, am descoperit o nestemată, catedrala din Toledo, o minunăție arhitecturală construită timp de 250 de ani, unde numeroși artiști, cu inspirație divină, au adus o stiluri plecând de la influențe cele maure și gotice.

Pătrunzând în interior, ne Altar, o sculptură de proporții spatele lui aflându-se cea mai atracție arhitecturală și turistică El nebunie” artistică de sculpturi unde pierde într-un nor de sfinți și îngeri.

După ce ne-am revenit, următoarea surpriză au fost galeriile de artă, pline de tablouri realizate de El Greco, Zurbaron, Juan Borgona și Goya, vitralii policromatice, sculpturi pictate, totul culminând cu prveliștea unui chivot dedicat divinității ce este sprijinit pe umerii a patru serafimi, un tezaur din aur și argint aproape de 180 de kilograme. Acestea fiind doar câteva dintre comorile acestei minunate catedrale, ne-am purtat pașii pe străduțele acestui oraș vizitând biserici, admirând clădiri, făcând achiziții care să ne imprime cât mai multe amintiri.

amprentă comună îndelungată au ingredient de tip acest lucru a dus Europei.

descoperim un piatră, unde de la

convergență de greco-romane, la

întâmpină Marele gigantice, iar în remarcabilă

Transparente, „o Sfânta Fecioară se

Am încheiat acea minunată zi cu satisfacția că vom rămâne cu amintirea acestui oraș pentru tot restul vieții.

Bucătăria spaniolă

prof. Mocanu Verginica

Călătorind prin minunatele orașe ale Henares, Madrid și Toledo – te întâmpină la restaurante și baruri.

Oriunde ai intra ești primit cu ospitalitate. Vizitatorul are posibilitatea de a alege între un meniu diversificat și o simplă băutură. Întotdeauna turistul însetat primește și o gustare „tapas” ce-i oferă jamon, (carne crudă uscată), măslina, cartofi, chipsuri, tartine etc.

Stând liniștit la terasă, are posibilitatea de a se bucura de frumusețea locului, de soare blând și de animația străzii.

Băutura tradițională este „sangria” – un vin roșu și fructe aromate servit cu multă asemenea, te poți răsfăța cu un suc natural de locului.

Meniul spaniol este bogat, predominând de fructe de mare, pește, carne de vită, pui, porc și legume.

Călătorul curios poate alege: “tortilla de patatas” – omletă cu cartofi, “paella” – orez cu fructe de mare, “sopa Castellana” – o supă adevărată cu bucăți de jamon, ou, chorizo și usturoi, „pisto” - tocană de legume cu ou, salate cu ton, “rabo de toro” – coadă de taur, mâncare tradițională delicioasă. În vremurile medievale, aceasta se prepara din cozile taurilor uciși la coride. Orice îndrăzneț poate gusta aici calamarul, creveții, sepia, caracatița. Masa continuă cu un desert: o înghețată, o bucată de tartă, o budincă sau produse de patiserie.

Călătorul, chiar dacă nu este cunoscător al limbii spaniole, cu siguranță își va satisface poftele culinare și nu va pleca flămând.

Spaniei - Alcala de tot pasul terase,

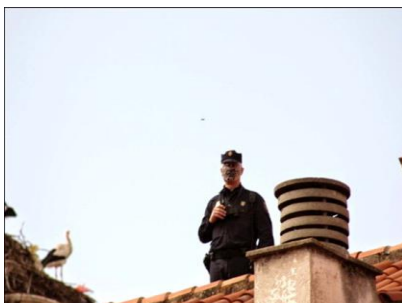

punch preparat din gheață. De portocale de-ale mâncăruri pe bază

Orașul lui Cervantes – orașul berzelor?

prof. Chelaru Cristian

Poposind în acest oraș încărcat de istorie și bijuterii arhitectonice am remarcat un fapt nemaiîntâlnit: aproape fiecare acoperiș al monumente din patrimoniul UNESCO, două sau mai multe de berze unde stătea de foarte atentă la tot ce se mișca în jurul ei. E trebuie să fie orice străjer care își face cât și de prețioasele ghemotoace din său. Interesant contract între comunitatea Alcala de Henares și berzele locale, reciproc avantajos... dar, asta nu e tot. Surpriza cea mai mare pentru mine a venit cu sosirea regelui Spaniei în localitate.

clădirilor, găzduia un cuib, strajă câte o barză și normal, așa datoria față de țară, interiorul cuibului

Orașul era împânzit cu atât de mulți oameni ai poliției spaniole, în uniformă militară sau civili, încât părerea mea cât și a colegilor mei a fost că nimeni nu a rămas neverificat, dar și îndrumat spre un spațiu delimitat, dar surpriză... berzele au rămas la locul lor nestingherite nici măcar de lunetiști. Semn clar pentru mine, aceste uimitoare păsări fac parte inclusiv din garda regală.

Totuși nu pot să uit faptul că noi am sosit din alte meleaguri unde suratele lor nu sunt la fel de privilegiate; cu ceva timp în urmă au pierdut un proces în instanță cu unii concetățeni care nu vor să mai accepte conviețuirea cu aceste ființe inofensive ale naturii.

Dar și mai trist este faptul că nu au fost alungate de pe „bogatul” nostru patrimoniu UNESCO, ci de pe banalii stâlpi de iluminat care nici ei nu au scăpat netaxați.

Am putea face această comparație între noi și ei, între berzele noastre și berzele lor, între cultura noastră și a lor, între educația noastră și a lor, între copiii noștri și ai lor care sunt îndrumați spre străzile orașului Alcala de Henares, descoperind cu ajutorul profesorului de ce berzele trebuie să rămână acolo unde le este locul, la înălțime...

Pentru acest lucru este **pogramul Erasmus+**, pentru a deschide minți și a schimba vieți. Ale cui vieți? Inclusiv ale berzelor.

Orice copil este important – Învățământul special în Finlanda și Europa

prof. PlaiuOana Monica
prof. MunteanuSînziana

După fluxurile de mobilitate în Italia și Spania, ultimul flux de mobilități din cadrul proiectului **“Realizarea dimensiunii europene așcolii prin integrarea de modele europene în școlarizarea copilului cu dizabilități – Erasmus+”** a avut loc în Joensuu, Finlanda, în perioada 5 - 9 octombrie 2015.

Joensuu este un oraș din estul Finlandei, este capitala regiunii Karelia de Nord, important centru de cultură, transport și comerț și nu în ultimul rând educațional, cu peste 9.500 de studenți la universitatea din oraș.

Furnizorul de curs a fost institutul EduKarjala, institut de formare și de servicii de consultanță, care organizează cursuri de formare pentru profesori și directori din întreaga lume, dar principalii clienți sunt profesori din Europa care beneficiază de programul Erasmus+.

Astfel, grupul de cursanți, la cursul „Orice copil este important – Învățământul special în Finlanda și Europa”, a fost format din 38 de participanți proveniți din 12 țări: România, Italia, Spania, Croația, Slovenia, Franța, Letonia, Estonia, Portugalia, Turcia, Grecia, Irlanda. Alături de cele 9 cadre didactice de la Școala Gimnazială Specială Pașcani, din România, au mai participat 4 cadre didactice de la Vaslui și Mediaș.

Formarea a avut ca și tematică descoperirea sistemul de învățământ din Finlanda și Europa, sistemul de învățământ special în școala primară și gimnazială, educația timpurie și învățământul profesional, iar competențele dobândite au fost metodele și tehnicile de lucru cu elevul cu dizabilități în grădinițe, școli primare, gimnaziale și vocaționale și tehnici de suport timpuriu.

Programul de activități al cursului a fost o îmbinare între teorie, practică și cultură.

Cursul a debutat în prima zi cu descoperirea instituțiilor administrative și de cultură din Joensuu. Destinația a fost liceul Yhteiskoulu Joensuu unde s-au derulat în mare parte activitățile ce au urmat. După un exercițiu de cunoaștere, profesorul coordonator, directorul instituției formatoare eduKarjala, prezentat date despre geografia, istoria, cultura Finlandei, despre poporul finlandez, despre învățământul finlandez, prezentarea despre învățământ intitulându-se *Sistemul de învățământ finlandez- povestea succesului*. A urmat apoi o rundă de prezentări a celor 12 delegații. Fiecare delegație participantă la formare a vorbit atât despre școala de proveniență cât și despre sistemul de învățământ din țara sa, s-au purtat discuții și s-au făcut comparații între sistemele de învățământ prezentate. Până la finalul zilei doar jumătate din delegații au reușit să-și susțină prezentările, celelalte delegații achitându-se de sarcină în ultima zi de curs.

Programul a continuat cu vizita la Universitatea de Est a Finlandei, una dintre cele mai importante universități finlandeze. Am petrecut ziua în Departamentul de Cercetare pe Învățământ Special și am intrat în contact atât cu profesori universitari cât și cu studenți finlandezi.

Ni s-au prezentat trei proiecte de cercetare de către trei profesori universitari. Aceste proiecte de cercetare erau adresate studiului dislexo-disgrafiei, dificultăților de învățare și utilizării noilor tehnologii de către copii și părinți în educarea copiilor.

La această întâlnire au participat și două studente care ne-au împărtășit informații și impresii personale despre viața de student în Finlanda, despre ce și cum le oferă Finlanda pentru dezvoltarea lor profesională, despre proiectele pe care le derulează, despre proiectele de viitor ale lor. Un lucru interesant pe care l-am aflat de la cele două a fost faptul că universitatea pune mare accent pe cooperare, pe învățarea prin cooperare, în același mod realizându-se și evaluarea celor care aplică pentru a deveni profesori, reușind să finalizeze doar cei care demonstrează și aceste competențe.

Ne-a fost prezentată structura învățământului universitar, care sunt pașii pentru a ajunge să profesezi ca profesor în învățământ, care sunt modalitățile de formare continuă a profesorilor, care este statutul acestora în instituția școlară, dar și în societate.

Alte două zile le-am petrecut într-o școală gimnazială cu clasele VII-IX, școală nouă, modernă, cu un efectiv de 400 de elevi, amplasată în centru orașului Joensuu, și într-o școală primară, clădire veche, retrasă, izolată, dintr-o localitate rurală de pe Muntele Koli, cu un efectiv de 21 de elevi. În aceste școli am găsit și elevi cu cerințe educative speciale. Am vizitat școlile, ni s-au prezentat aspecte de management al școlilor, nivelul de implicare al guvernului și al comunității

locale, materialele și mijloacele didactice, dotările școlilor, produse ale elevilor, am interacționat cu profesorii care ne-au împărtășit din experiența lor profesională, aspecte din lucrul cu copiii în general, dar și din lucru cu copiii cu nevoi speciale. În respectiva școală gimnazială clasele speciale erau formate din 4-6 elevi cu care lucrau un profesor de educație specială și doi asistenți. Interesant era faptul că elevii din școala primară făceau orele de limba rusă utilizând aplicația skip, comunicând astfel cu profesoara care se afla la mare distanță de școală.

Programul a mai cuprins și o întâlnire cu un profesor de educație specială, actualmente director la o școală din Joensuu, Utra School, dar și factor de decizie pentru învățământul din Joensuu.

Titlul prezentării acesteia a fost *Educația și bunăstarea elevilor finlandezi*. Ne-a prezentat date din perspectiva unui profesor de educație specială practician și a răspuns la toate provocările și întrebările noastre referitoare la serviciile oferite copilului cu nevoi speciale, echipa multidisciplinară care lucrează cu acest copil, nivelul de implicare al comunității.

Chiar dacă Finlanda este recunoscută ca fiind țara cu unul din cele mai performante sisteme de educație din lume, am aflat de la doamna director că autoritățile centrale pregătesc o nouă reformă în învățământ pentru aplicare începând anul 2016. Vor schimbarea abordării structurii programei școlare, de la axarea pe discipline, la axarea pe teme de interes.

Pentru a putea lua contact direct cu tradițiile și cultura finlandeză programul a inclus și o seară culinară finlandeză. În laboratoarele de bucătărie ale școlii. Și pentru că sauna este pentru finlandezi cum este biserica pentru creștini, într-o seară am fost provocați la o saună finlandeză și la un grătar finlandez, evident tot cu produse din carne de elan și ren, la Polar Bear Club, pe malul lacului Saimaa, cel mai mare lac din Finlanda. Cei care nu au îndrăznit să sară în apa rece a lacului (conform zvonisticii apa avea 7 grade Celsius, iar temperatura aerului era de 3-4 grade Celsius) după o saună fierbinte s-au mulțumit doar cu privitul colegilor curajoși și a finlandezilor. Interesantă experiența când finlandezul stătea lângă tine, pe ponton, în slip, iar tu erai îmbrăcat cu geacă groasă, iar el era relaxat și tu tremurai de frig.

O plimbare a fost în Parcul Național Koli de unde ne-am bucurat de o impresionantă și minunată imagine a lacului Pielinen, de albastrul lacului pătat de multele sale insule și vârful ascuțit al muntelui Ukko Koli înălțându-se deasupra. Acesta este cel mai bine-cunoscut peisaj național al Finlandei.

Am descoperit și Helsinki-ul, capitala Finlandei, străbătându-l la pas, ghidați de hartă, dar și Suomelina sau „Gibraltarul nordului”, cum i se mai fortificație construită cu scopuri defensive la mijlocul secolului XVIII, și care a fost înscrisă în anul 1991 patrimoniului cultural mondial [UNESCO](#).

Și ca o încununare a experienței trăite în una din seri ne-a oferit un spectacol al *luminilor nordului*, și după cum am aflat de la localnici ne-am de cea mai frumoasă *auroră boreală* din 2015.

insula
spune,
pe lista

Finlanda,
bucurat

ȘCOALĂ în Joensuu – Finlanda

prof. Sînziana Munteanu

În Joensuu am găsit nu doar o abordare educației, ci și o abordare deosebită asupra conceptului de arhitectură școlară. Trecând de mai pe lângă o clădire din centrul orașului și privind-o ne-

că este mai degrabă o clădire de birouri sau un mall nicidecum o școală cum aveam să aflăm într-una din zilele de proiect, când i-am trecut pragul.

Ne-a întâmpinat la ora stabilită, nici mai devreme nici mai târziu, directorul adjunct. Ni s-a părut ciudat să-l vedem încălțat în șlapi dar am constatat mai apoi că era printre puținii... încălțați. Toți elevii erau doar în șosete chiar și unii profesori. Ne-am adus aminte că am aflat chiar din prima zi de curs, cum că finlandezii țin foarte mult la igienă, tinzând chiar spre sterilizare. Este foarte adevărat.

prof. Oana Monica Plaiu

diferită a
multe ori
am gândit

Școala funcționează în această abientul este cât se poate de relaxant și elevi de clasele VII-IX, cu vârste cuprinse cei 45 de profesori se bucură de spațiul nivele. Pe perioada cursurilor elevii nu au se petrece în incinta școlii. Dar cine ar mai astfel de școală? Clasele sau grupele de elevi sunt de maxim 25 de elevi, cursurile de științe care au loc în laboratoare desfășurându-se cu maxim 16 elevi tocmai pentru ca toți să se poată concentra pe activitățile practice, pe experimentele științifice.

clădire din 2006 și primitor. Cei 400 de între 12 și 16 ani și școlii organizat pe 3 acces afară. Totul vrea să părăsească o

Programul școlar este între orele 8 și 16 masă de la 11 la 12. Lecțiile sunt de 45 de pauzele de 15 minute. Programul săptămânal ore și momentan școala respectivă nu oferă extracurriculare.

cu o pauză de minute iar este de 30 de activități

Elevi și profesori se întâlnesc pentru principal de la parter care este de fapt un spațiu multifuncțional: sală de mese, vestiar, sală de spectacole sau alte activități.

masă în holul

Ca fiecare elev din Finlanda și aceștia de o masă caldă gratuită, la prânz. Nu li se ci masa este servită tip bufet suedez, fiecare și cât mănâncă, fără a se face risipă de Tot la parter sunt laboratoarele de bucătărie derulează activități practice de gătit, sala de atelierele de tâmplărie, de prelucrare a metalului sau Nu doar în toate celelalte laboratoare, cabinete și săli ci chiar și în laboratoarele de bucătărie tabla clasică

beneficiază oferă porții, decide ce mâncare. unde se muzică și de textile. de clasă, este

înlocuită cu laptop-ul și retroproiectorul. Nu credem că greșim dacă spunem că dotări cum am văzut în respectivele ateliere de prelucrare a metalului și a lemnului la noi nu au nici întreprinderile mici de profil. Interesant este că acele ateliere sunt accesibile comunității după programul școlar. În una din

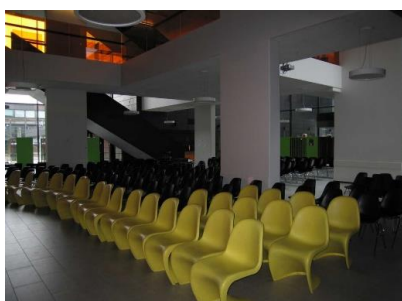
după amiezi am găsit acolo un grup de bătrâni care confecționau rafturi și recondiționau dulapuri, iar acest lucru îl realizau din pasiune pentru tâmplărie contra unei sume modice.

Cu liftul sau pe scări am ajuns la etajul 1 al clădirii. Fiecare din cele patru aripi ale acestui etaj era dedicată unui domeniu: IT, științe (laboratoare de chimie/fizică, de biologie și geografie), limbi străine (engleză, suedeză, germană, franceză). Holul din aripa de științe este un colț din Kolli, acvariu și vitrine cu păsări, fluturi, insecte, adus aminte de ierbarele și insectarele pe care le cândva. Caietele unor copii de clasa a VIII-a, pe care de botanică, erau ca niște ierbare în care mai notau și puțin de informații. Erau în perioada de evaluare, iar aveau nu era tip foaie-pix, ci pe mesele lor erau tot licheni cu care lucrau. Oricât am vrea noi sau oricât ne vom amăgi, mușchiiși lichenii din imaginile din manualele de botanică sau din atlase nu vor „spune” tot atâtea lucruri copiilor ca acele plante pe care ei le aveau din abundență în laboratorul de biologie și pe care tot ei împreună cu profesoara le culeseră din pădure. Aici am descoperit și clasele de educație specială, trei la număr. Alături de un profesor și un asistent lucrau copiii imigranți care învățau limba finlandeză și engleză sau cei care aveau nevoie de sprijin și timp de lucru suplimentar pentru atingerea unor competențe, indiferent de clasă. Era o sală de tranzit unde lucrau cu sprijin când nu participau la activități alături de ceilalți colegi din clasa lor.

Parcul Național plante care ne-au realizam și noi i-am văzut la o oră foarte proba pe care o felul de mușchiiși

La etajul 2 spațiul central era dedicat zonei de relaxare pentru copii, pentru pauza în care fiecare își schimba spațiul pentru următoarea activitate. Nu există sălile clasice pentru fiecare clasă, ci fiecare activitate se desfășoară în cabinetul sau laboratorul special dotat și amenajat. Lobby-ul era dotat cu canapele și calculatoare doar că de mult nu mai fuseseră deschise pentru că fiecare copil are tabletă, telefon inteligent sau alt gadget și nimeni nu are interdicție de a le folosi. Chiar este încurajată folosirea lor în rezolvarea sarcinilor și proiectelor școlare. Chiar dacă era plin de copii, ne-am străduit să nu îi deranjăm vorbind între noi. Era o liniște deloc întâlnită în pauze

dinșcolile noastre. Aici era matematică unde profesorul și tablă inteligentă. Tot aici am există libertatea ca un copil să se în timpul lecției fără a-și cere da explicații cuiva. Pe același laboratorul de limba și literatura

cabinetul de elevii lucrau pe o putut observa că poată deplasa la baie permisiunea și fără a nivel este și finlandeză.

Cancelaria, secretariatul, cabinetul consiliului elevilor, cabinetul directorului, cabinetul medical, cabinetul asistentului social le-am găsit tot la etajul 2.

Fiecare laborator sau cabinet are și cameră pentru documente și materiale didactice, este dotată cu laptop, proiector de date, CD/DVD player, trei din ele având și tablă interactivă. Profesorii au spații, birouri, documente și gadget-uri unde se informează și pregătesc acivitățile cu copiii. Aceleași dotări IT le-am găsit și în cabinetul directorului adjunct care seamăna de fapt cu o sală de întruniri și la care am ajuns pe o scară îngustă, în spirală pentru că era amplasat la un nivel mai sus decât restul clădirii. Un lucru cu care se mândrea stafu-ul școlii (și aveau de ce) era sistemul de televiziune internă pentru care elevii și profesorii pregăteau materialele pentru transmisie și se realiza o informare rapidă a tuturor. Am descoperit doar fețe relaxate indiferent dacă erau la lecția de matematică sau în cabinetul de arte sau în oricare alt spațiu, pentru că deviza școlii este *cănimeni nu rămâne în urmă*.

În astfel de școli, care au abandonat modelul tradițional de învățământ dând viață unui stil cu totul nou de a face educație, finlandezii au demonstrat că progresul educațional există și este foarte mare.

Despre învățământul finlandez

prof. Plaiu Oana Monica

De când a implementat reforma învățământului de stat, acum mai bine de 40 de ani, Finlanda este recunoscută ca fiind țara cu unul din cele mai performante sisteme de educație din lume. Educația este considerată unul din drepturile fundamentale ale tuturor cetățenilor.

Învățământul finlandez pleacă de la crezuri simple: toți copiii sunt îndreptățiți la o educație egală, nimeni nu trebuie să rămână în urmă și nu trebuie lăsat pe dinafară fiindcă a avut un start mai nefericit în viață și, la fel de important, nimeni nu trebuie etichetat.

Copiii finlandezi încep școala la 7 ani, grădinița nefiind obligatorie. Doar unele școli oferă o grupă de grădiniță pregătitoare pentru școală pentru copiii de 6 ani.

Învățământul obligatoriu este de 9 ani, la finalul cărora elevii susțin singurul test standardizat, național, obligatoriu în Finlanda. Această școală elementară/de bază este o școală finanțată 100% de stat și care oferă copiilor educație gratuită, o școală obligatorie și disponibilă pentru toți, dar și o școală fără examene de admitere și fără taxe. Sunt permise licee private, dar perceperea de taxe de studiu este interzisă.

Copiii nu primesc nici un fel de calificativ în primii 6 ani de școală.

Testele sunt de așa natură încât să nu-i ierarhizeze deloc pe copii, nu există liste cu note primite la evaluări naționale, cu admiși și respinși, nu există eticheta elevului picat, copilul de nota 2 și cel de nota 10, și nu există școli slabe și școli pentru elite.

Nu există segregare în funcție de abilități sau performanțe, toate clasele includ atât copii cu abilități intelectuale înalte, cât și copiii cu dificultăți în anumite zone. De asemenea, școlile cu elevi imigranți sau cu elevi ai căror părinți au o situație socio-economică dezavantajată primesc mai mulți bani.

Copiii cu cerințe educaționale speciale învață în școlile normale, participând atât la orele din clasele normale cât și în clasele speciale integrate.

Părinții știu că oriunde își dau copilul, el va beneficia de aceeași calitate a educației.

Predarea se face într-o atmosferă cât se poate de relaxantă, fără rigiditatea băncilor fixate în fața unei table, ci cu mobilier modern, ușor de reorganizat în funcție de necesități, confortabil, care încurajează lucrul în echipă.

Șușotelile în alte părți, la noi de exemplu, aspru pedepsite sunt încurajate în școala finlandeză, iar copiii se pot mișca prin clasă după necesități.

Orele sunt scurte (45 min), intense și, mai ales, foarte participative și practice.

Fiecare copil primește o masă caldă la prânz, tip bufet suedez. Legea finlandeză obligă ca meniul să fie gratuit, nutritiv și cu multe feluri de salate, fructe și lactate. Transportul este gratuit dacă locuiesc la mai mult de 5 km de școală.

De asemenea, la școală, ei primesc consiliere psihologică și vocațională.

După cei nouă ani obligatorii, tânărul poate continua studiile sau nu. Cei care decid să continue studiile au două opțiuni, fie școala secundară, care durează patru ani maximum și se încheie cu un examen național pe baza căruia se fac apoi admiterile în universități, fie educația vocațională care durează doi sau trei ani în funcție de domeniul de studiu și al cărei scop este de a pregăti viitori muncitori calificați în diferite domenii. Absolvenții școlilor vocaționale pot continua apoi cu studiile superioare în politehnici. Un aspect foarte important în cazul educației vocaționale este practica chiar la locul de muncă pentru care tânărul respectiv se pregătește. După încheierea acestei etape de studii, fie în școala vocațională, fie în cea generală, tinerii pot aplica pentru admiterea într-o facultate. Sistemul educației superioare are două sectoare, universitățile și politehnicile. În plus, sistemul de educație finlandez permite cetățenilor finlandezi să își desăvârșască educația sau calificarea la orice vârstă.

În Finlanda nu trebuie să plătești nimic pentru serviciile educaționale nici măcar când faci o facultate, masterat sau doctorat. Învățământul universitar este de stat.

În Finlanda, școala pune preț pe calitatea profesorilor, investind doar în cei care realizează performanțe. Calitatea profesorilor finlandezi este, pur și simplu, exemplară. În Finlanda trebuie să ai facultate ca să predai la grădiniță și masterat ca să predai la școală. Astfel, legea impune fiecărui cadru didactic să aibă la bază cinci ani de facultate și un masterat în pedagogie. Una din evaluările prin care trece un candidat pentru profesor se realizează în grup pentru a se observa capacitatea de cooperare nicidecum de competiție. Poziția de profesor este drept una cu o mare responsabilitate și, în consecință, nu oricine poate intra în sistem. În 2010 au fost 6600 de aplicanți pentru 660 de posturi la școala primară. Profesorii sunt selectați din primii 10% dintre absolvenți și sunt profesioniști foarte apreciați. În Finlanda este mai ușor să devii medic sau avocat decât profesor unde concurența este mult mai mare.

Salariile pe care le primesc sunt mai mari din Europa (3000-4000 de alături de Germania, Marea Britanie și Profesorilor care nu își dovedesc nu li se prelungește contractul de Profesorii sunt angajați de municipalitate și nu de minister/guvern. municipalitatea este cea care ia decizia deschide sau închide școli.

Profesorii au libertatea să-și singuri manualele, elaborează propriul în funcție de programa națională, propriile teste și evaluări pentru elevi, participă la deciziile referitoare la oferta educațională a școlii și au independență în clasă.

Printre particularitățile educației finlandeze se numără o încredere foarte mare în competențele profesorilor, iar sistemul este descentralizat, nici măcar nu există inspecții școlare.

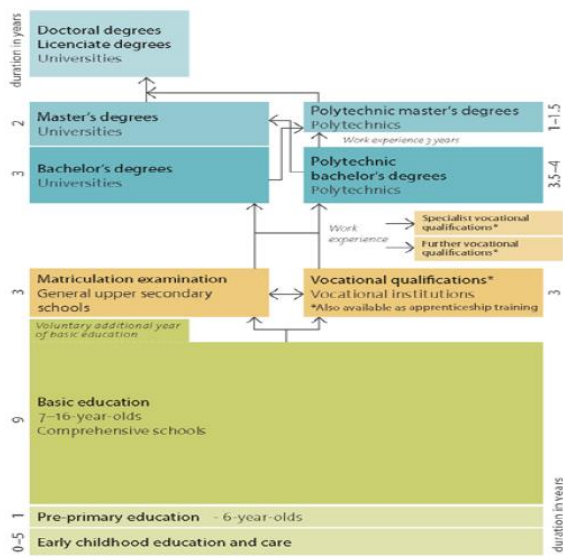
Clasele sunt deschise permanent pentru orice vizitator (de exemplu părinți), dar cu toate acestea nimeni din afara școlii nu le trece pragul.

Descentralizarea a însemnat și responsabilizarea sporită a școlii pentru curriculum local alături de curriculumul-cadru național schițat doar în linii mari de către autoritățile centrale. Reforma finanțării însemnat transferul responsabilității decizionale la nivel local. Școlile sunt finanțate și de la stat, dar în mai mare măsură sunt finanțate de către municipalitate.

În Finlanda, învățământul este organizat în 5 trepte:

1. Învățământ preșcolar – la 6 ani;
2. Învățământ gimnazial (numit de ei, educația de bază – aceeași pentru toți elevii) – 0 ani între vârstele 7 și 16 ani.
3. Învățământ preuniversitar (studii medii – 3 ani). La acest nivel, sistemul se bifurcă în 2 direcții: - Studii liceale (3 ani); - Sistem vocațional – școală profesională (3 ani).
4. Învățământ universitar (studii universitare de scurtă durată și de lungă durată (între 3,5 ani și 5,5 ani);

Education system in Finland

printre cele euro brut), Franța. competența angajare.

Tot de a

aleagă curriculum elaborează

5. Învățământ postuniversitar (studii doctorale).

Exemplificarea planului cadru pentru învățământul gimnazial, clasele VII, VIII și IX:

Despre valori si valoare

prof. Puiu Mirela Mihaela

Compulsory subjects	form 7	form 8	form 9	Music	1	-	-
Finnish language and literature	3	3	3	Art	1	1	-
First foreign language (English)	2	3	3	Home economics	3	-	-
Second language (Swedish)	2	2	2	Industrial Art /Textiles	3	-	-
Mathematics	3	3	4	PE (Physical education)	2	2	2
Physics/Chemistry	2	3	2	Student counselling	0,5	0,5	1
Biology/Geography	2	2	3	Optional subjects			
Health education	0,5	1,5	1	eg. Visual art, Industrial Art, Textiles, Home economics, Sports, drama, IT, German, French	2	6	5
RE (religion)/Ethics	1	1	1	Third foreign language (German)	2	2	2
History	2	2	-				
Social science (Civics)	-	-	3				

Finlanda...

Ce-ți vine în minte când rostești numele acestei țări ? Poate depărtare, Moș Crăciun, aurora boreală, frig și evident... calitate; calitate în educație, calitate a educației, calitate a produselor și a vieții, calitate....

Calitatea pentru finlandezi nu înseamnă „trend”, „modă” înseamnă păstrarea valorilor și valorificarea oamenilor, tineri și bătrâni deopotrivă.

Educația se bazează pe principii precum promovarea stării de bine și a bucuriei de a învăța, consolidarea unui comportament politic față de ceilalți și dezvoltarea graduală a autonomiei. Munca este apreciată mai mult decât talentul, iar evoluția și efortul mai mult decât inteligența și abilitățile.

Obiectivul principal este acela de a-i ajuta pe copii să deprindă abilități de analiză și sinteză, de integrare a cunoștințelor și experiențelor, fapt care îi va ajuta să gândească critic și să le placă să învețe pe tot parcursul vieții.

Finlanda își pregătește copiii pentru viitor și de aceea educația este gratuită pentru toți, de la grădiniță la universitate.

În Finlanda, sistemul se bazează pe profesionalismul profesorilor bine pregătiți. Iată opinia unui expert (Pekka Himanen, filozof, Institutul de Tehnologie Informației din Helsinki): „Cheia succeselor în educație provine din calitatea profesională a profesorilor finlandezi. Trebuie să ai licența ca să predai într-o grădiniță. Trebuie să ai masterul ca să predai la școala primară. Mulți dintre cei mai buni studenți vor să devină profesori. Trăim în societatea informațională, deci este demn de tot respectul să lucrezi într-un domeniu cheie pentru stăpânirea informației, cum este învățământul.”.

Profesorii și copiii au încredere unii în alții și știu că acesta este un alt aspect cheie în educație. Copiii au responsabilități și sunt învățați să devină independenți în viața de zi cu zi și în procesul de învățare. Stau la aceeași masă cu profesorii și pentru că sălile de studiu și holurile sunt atât de curate, toți poartă doar șosete în interior, ceea ce face ca mediul să fie mai familiar și relaxat, în așa fel încât toți se simt ca acasă.

Educația școlară se bazează pe dezvoltarea gândirii și a expresiei, nu pe acumularea masivă de informație. Pentru a favoriza gândirea creativă și independentă, multe din temele pentru acasă au formă de proiect; elevul nu rezolvă numai probleme după o rețetă, ci încearcă să descopere utilitatea soluțiilor în diferite aspecte practice. Un exemplu de temă: să meargă în pădure, să fotografieze copacii sau plantele studiate în clasă, să le identifice și să facă un raport despre vegetația din zona respectivă. Raportul final este prezentat în clasă. Se antrenează în acest fel să învețe și pentru mai târziu să știe cum să își prezinte rezultatele personale.

Nu există competiție în domeniul educației, a câștiga sau a pierde este irelevant. Scopul este învățarea și de aceea se asigură că nimic nu le stă în cale sau nu o transformă într-o experiență mai puțin captivantă pentru profesori sau cursanți. Ba mai mult, a face greșeli este un aspect important din procesul de învățare, nici pe departe un inamic al învățării.

Testele sunt de așa natură încât să nu-i ierarhizeze deloc pe copii, nu există liste cu note primite la evaluări naționale, cu admiși și respinși, nu există eticheta elevului picat, copilul de nota 2

și cel de nota 10, și nu există școli slabe și școli pentru elite. Părinții știu că oriunde își dau copilul, el va beneficia de aceeași calitate a educației.

Atunci când familia , școala și societatea românească vor fi preocupate ca elevii să devină persoane ce gândesc, capabili să comunice, vor fi onești, demni și responsabili, persoane cu o viziune echilibrată a realității care să-i ajute să poate lua decizii logice și etice, persoane capabile de compasiune, de empatie și respect pentru situațiile și sentimentele altora atunci întreaga societate va avea de câștigat.

Școala finlandeză- școala viitorului?

prof. Gîrbu Adriana

Recunoscută ca având cel mai performant învățământ din lume, Finlanda uimește începând cu arhitectura școlilor sale. Acestea prezintă o arhitectură care te duc cu gândul la muzee, clădiri de birouri, mall-uri sau cu totul altceva, dar nicidecum la o școală. Cu greu ai putea localiza o școală, având în vedere doar aspectul clădirii.

Pentru decorarea clădirilor, atât pe interior cât și pe exterior, sunt folosite materiale naturale și metode inedite de design, astfel fiecare hol care duce spre sălile de clasă este colorat diferit, pentru ca elevii să nu se piardă.

Spațiile deschise ale școlii sunt conectate între ele prin holuri de legătură, deoarece se pune foarte mare accent pe evitarea barierelor sau gardurilor de orice fel, iar geamurile școlii au priveliște către stradă, astfel încât elevii să nu se simtă închiși sau izolați.

Psihologii au afirmat că o astfel de abordare diferită asupra educației poate ajuta copiii să iubească școala, în loc de a se teme de ea. În școală copiii sunt liberi să își mute locul, să se așeze în ce poziții se simt ei confortabil, iar discuțiile între ei din timpul orelor sunt chiar încurajate. Pe scaunele dotate cu roți, ajustate pentru fiecare elev individual, poți ajunge cu ușurință în orice parte a clasei.. Elevilor le este de asemenea permis să se ridice în timpul orelor de curs, să se plimbe sau să stea pe o canapea cu un laptop în față dacă asta doresc, existând multe spații amenajate în acest sens. Așa se explică poate atmosfera de relaxare și liniște prezentă acolo, în locul agitației și gălăgiei, prezente mai ales în timpul pauzelor, în școlile obișnuite.

Este încurajat lucrul în echipă, iar în pauza de masă din cantină, elevii și profesorii servesc masa împreună, ca parte a procesului de învățare și integrare. Sala pentru servirea mesei este locul în care se întâlnesc toți participanții procesului educațional. De asemenea, aici descoperi o scenă. Atunci când au loc concerte, sărbători și festivaluri, sala devine un auditoriu imens. Am avut ocazia să participăm la o astfel de festivitate cu ocazia sărbătoririi elevilor de clasa a IX a, pentru debutul lor în liceu.

Studiile arată că astfel de școli, care se îndepărtează de ideea de școală tradițională, ajută copiii să obțină rezultate mai bune și să depășescă obstacolele emoționale create de școlile obișnuite.

Impresii despre Finlanda

Prof. Paula Damian

Finlanda sau Țara celor 1000 de lacuri este una dintre cele mai prospere țări cu unul dintre cele mai performante sisteme de învățământ din lume.

În cadrul programului Erasmus+, am avut oportunitatea de a vizita această țară și de a participa la cursul: „Fiecare copil este important. Învățământul special în Finlanda și Europa.” convingându-mă de veridicitatea celor de mai sus.

După un drum lung, am ajuns în Joensuu, oraș situat în estul Finlandei, un important centru educațional, cultural și comercial. Joensuu este un oraș frumos care amintește de orașele de la munte din România, cu oameni reci și timizi la prima vedere, (însușiri specifice finlandezilor), dar binevoitori și foarte amabili.

Prima zi de curs s-a dovedit a fi foarte interesantă datorită multitudinii de informații primite, cu privire la sistemele de învățământ ale tuturor țărilor participante. Am avut astfel ocazia, alături de colegii mei, să cunosc profesori din alte țări europene, proveniți din diverse medii culturale și educaționale, să aflu tehnicile și metodele lor de lucru.

În următoarele zile am avut posibilitatea de a ne familiariza cu sistemul educațional finlandez, asistând la ore de curs, participând la discuții constructive cu elevi și profesori.

Principiile sistemului de învățământ finlandez sunt următoarele:

Fiecare copil este important - sistemul trebuie să fie capabil să ofere cea mai bună educație posibilă fiecărui copil, în mod egal;

- Nu există școli pentru elite - elevii sunt educați să accepte diferențele dintre ei și să le folosească pentru a colabora în tot ceea ce fac;
- Profesorii au putere de decizie în ce privește: manualele, metodele de evaluare ale studenților/elevilor, conținutul cursurilor;
- Există un curriculum la nivel național, însă doar ca o bază de lucru pe care profesorii o îmbunătățesc și îi adaugă elemente, după cum consideră ei;
- Nu există teste - elevii dau primul lor examen în clasa a IX-a;
- Nu există inspecții școlare - evaluarea profesorilor și dezvoltarea lor se bazează pe încredere;
- Doar primii 10% dintre cei mai buni studenți sunt acceptați pentru a deveni profesori; masterul este obligatoriu pentru a putea predă.

M-au impresionat școlile pe care le-am vizitat, dotările ultramoderne, de la laboratoare, săli de sport, până la ateliere pentru diferite vocații, spațiile de relaxare, totul pentru confortul eleviilor, pentru dezvoltarea lor cât mai armonioasă. Tehnologia ocupă un loc important în sistemul educațional finlandez, unele cursuri realizându-se doar pe această cale, în mediul rural de exemplu. Un alt aspect important este că fiecare școală are unul sau mai multe ateliere vocaționale (tâmplărie, croitorie, pictură, muzică), elevii fiind orientați să își valorifice aptitudinile și să se pună în valoare, în timpul cel mai scurt. Învățământul de toate gradele este fără plată, toți elevii primesc mese gratuite în școală, resurse și materiale, transport și servicii de sprijin. Concepte precum „niciun elev lăsat în urmă” și „bucuria învățării” stau la baza actului educațional finlandez, astfel încât profesorii acordă ajutor suplimentar elevilor care au nevoie de acesta.

Pentru mine, vizita în Finlanda, întregul program și cursul la care am participat alături de colegii mei, au reprezentat o experiență extraordinară. Am realizat importanța ajutorului acordat fiecărui elev, cu nevoile lui particulare de învățare, diversificarea mijloacelor și a metodelor de predare, astfel încât fiecare elev să fie ajutat să-și atingă propriul potențial. Consider că această experiență a fost una constructivă, lăsându-și amprenta asupra evoluției mele ca dascăl.

Sistemul de învățământ finlandez

Prof. Alexandra Murariu-Diaconescu

Finlanda a fost pentru mine un tărâm magic, aflat la mare distanță de România, despre care auzeam numai cuvinte de laudă cu privire la sistemul educațional. În urma evaluărilor internaționale, elevii finlandezi s-au dovedit a fi cei mai inteligenți. Ei au obținut cele mai bune rezultate la cunoaștere științifică și s-au clasat printre primii la matematică și apetitul pentru lectură. Mereu m-am întrebat, cum reușește o țară nordică, cu o populație de aproximativ 5,4 milioane de oameni să exceleze în domeniul educațional!

Pe data de 5 octombrie 2015, am avut șansa să pășesc pentru prima dată într-o școală finlandeză, participând la cursul Erasmus+ KA1 „Every pupil is important- special education in Finland and in Europe” în Joensuu și să descopăr „bagheta” care oferă magie educației. Această baghetă magică poartă numele de *Sistem de învățământ finlandez*, diferit de cel românesc.

În primul rând, statul finlandez e preocupat de asigurarea unui învățământ viabil, capabil să motiveze elevii. Sistemul educativ este foarte bine gândit și făcut în sprijinul elevilor. Finlanda are cel mai mare procent, din Europa, al elevilor care ajung la facultate, 66%, iar 93% dintre finlandezi promovează liceul. În același timp, diferența dintre cei mai slabi și cei mai buni elevi este cea mai mică din lume.

Educația de bază este educația obligatorie, realizată pe 9 ani de studiu, este o școală finanțată de stat și care oferă tuturor copiilor educație gratuită, o școală obligatorie și disponibilă pentru toți, dar și o școală fără examene de admitere și fără taxe. Educația în clasele I– VI este asigurată de învățător. Educația în clasele VII – IX este asigurată de profesori ce predau diverse specializări. Numărul de ore pe săptămână sunt de 19 (de la 7 ani), 23 (după 10 ani) și 30 (clasele VII-IX).

Copiii încep școala la 7 ani și nu se confruntă cu examene până la vârsta de 16 ani, când susțin singurul examen important în sistemul lor educațional. Orele sunt scurte (45 min), intense și, mai ales, foarte participative. Au foarte puține teme pentru acasă sau deloc, se stimulează raționamentul critic înaintea memorizării mecanice. Învățământul finlandez pune mare preț pe științe și pe practică, de aceea cele mai multe cursuri de științe au loc în laboratoare, în grupuri de maximum 16 elevi și se concentrează pe experimente științifice. În perioada petrecută în Finlanda, am vizitat și școli. Am avut ocazia să văd cum se desfășoară o oră de Biologie. În clasă erau

puțini elevi. Lecția avea ca subiect *plantele* iar elevii învățau prin descoperire. Fiecare copil avea pe bancă mai multe specii de plante (culese de însăși profesorul lor din pădurile din împrejurimi), iar sarcina elevilor era să le identifice individual denumirea științifică și să noteze câteva caracteristici, având ca suport o carte de botanică. Practic, ei luau planta în mână și răsfoiau cartea până descopereau imaginea corespunzătoare, apoi lipeau planta pe caiet, notau denumirea descoperită și scriau câteva caracteristici definitorii. Pe chipul copiilor se putea citi plăcerea de a lucra și învăța precum și curiozitatea de a găsi cât mai repede informații despre materialul de lucru .

În școlile din Finlanda nu există diriginți, fiecare școală dispune de consilieri educativi și profesori de sprijin. Există școli în care sunt acceptați elevi cu nevoi speciale, fără a fi etichetați. Această țară consideră pur și simplu că absolut toți copiii trebuie să beneficieze de același tratament, prin urmare, copiii cu dizabilități învață în școlile normale. Copiii cu cerințe educaționale speciale nu studiază la domiciliu, nu sunt excluși sau izolați în școli speciale, ci participă la ore în clase normale, indiferent dacă au deficiențe grave.

Evaluarea se bazează pe scopurile înscrise în curriculum și face parte dintr-un raport despre fiecare elev: realizările elevului sunt evaluate atât continuu cât și prin teste stabilite de profesor. Promovarea se bazează pe realizările obținute în cadrul fiecărei discipline.

În ceea ce privește educația liceală, admiterea se face prin sistemul național comun, bazată pe notele obținute anterior. Programa educației liceale este concepută pentru 3 ani, dar poate fi parcursă și în 2 sau 4 ani. Elevul obține 120 de credite, din evaluarea fiecărui curs. Predarea este organizată pe o structură fără clase de vârstă, astfel că la finalul liceului, elevii pot avea între 16 și 19 ani. Finalitatea o reprezintă examenul de bacalaureat ce cuprinde 4 teste obligatorii. Elevii pot include alte două discipline opționale, primind certificat separat.

Cât despre educația liceală profesională, admiterea se face prin sistemul național comun, bazată pe notele obținute anterior, experiență în muncă și posibil teste de intrare și de aptitudini. Programa educației liceale profesionale este concepută pentru 3 ani. Elevul obține 120 de credite. Elevii își stabilesc propriile planuri de studiu pe baza cărora pot decide progresul studiilor personale. Calificările profesionale pot fi obținute prin educație instituționalizată sau ca pregătire de calfă.

Absolvenții educației liceale pot urma studiile universitare sau instituții tehnice, cu durata studiilor între 3 și 5 ani. Deși învățământul liceal nu este obligatoriu, 98% din tineri sunt absolvenți.

Cât despre cei care realizează magia, profesorii, școala pune preț pe calitatea lor, investind doar în cei care realizează performanțe. Calitatea profesorilor finlandezi este, pur și simplu, exemplară. În Finlanda trebuie să ai facultate ca să predai la grădiniță și masterat ca să predai la școală. Astfel, legea impune fiecărui cadru didactic să aibă la bază cinci ani de facultate și un masterat în pedagogie. Poziția de profesor este drept una cu o mare responsabilitate și, în consecință, nu oricine poate intra în sistem. În Finlanda este mai ușor să devii medic sau avocat decât profesor. Salariile pe care le primesc sunt printre cele mai mari din Europa, alături de Germania, Marea Britanie și Franța. Profesorilor care nu își dovedesc competența nu li se prelungește contractul de angajare.

Un alt lucru magic care se petrece în Finlanda e ca nu trebuie să plătești nimic pentru serviciile educaționale nici măcar când faci o facultate, masterat sau doctorat. În plus, elevilor li se asigură un prânz gratuit și transport gratuit dacă locuiesc la mai mult de 5 km de școală. Legea finlandeză obligă ca meniul să fie gratuit, nutritiv, și cu multe feluri de salate și fructe. Dacă orele se prelungesc până după-amiază, școala are obligația de a oferi o gustare elevilor.

Un sistem bine gândit poate face dintr-un elev obișnuit, unul excepțional.

Deoarece nu este un sistem educational care constrânge, finlandezii au o mare plăcere pentru a învăța și sunt conștiincioși. După orele de la școală, ei continuă studiul la bibliotecă sau acasă. I-am surprins pe tineri citind cu pasiune și interes chiar și în mijloacele de transport sau în pauzele de la școală. Un articol dintr-un ziar românesc menționa că, atunci când finlandezii devin adulți, preferă să ofere bani pe un curs educativ decât pe un obiect cu o tehnologie de ultimă generație. Acest lucru spune multe despre succesul pe care îl are sistemul lor educațional, chiar dacă are o vechime de peste 40 de ani.

În România, viața unui elev sau a unui profesor e mai tristă! Visăm să putem avea și noi cândva succesul finlandezilor în domeniul educațional. Sper ca această experiență să mă ajute să aduc schimbări pozitive în practica mea pedagogică și să reușesc să le deschid elevilor mei apetitul pentru cunoaștere prin descoperire.

Așteptări neadevărate

prof. Huștiuc Daniela

Totul a început atunci când am decis să dată granița și nu oricum, ci călătorind cu mea, crezând că dacă aleg călătoria care va de la decizie, voi avea timp suficient să mă vindec de teama de a zbura cu avionul. Anul a trecut, toamna a venit și iată-mă în săptămâna dinaintea plecării. Gânduri multe, emoții copleșitoare, drumuri la cumpărături, lista cu cele ce bagaj, pastile și toate cele de trebuință erau, simțeam pregătită, mă temeam de reacțiile

Citesc, vorbesc, întreb și aflu multe care au mai zburat. Dar știu că nimic nu este Aveam în minte cele mai negre scenarii, mă

decolare, de aterizare, de turbulențe, de zbor îmi veneau în minte doar poveștile urâte auzite. Mă înspăimânta gândul că mi se va întâmpla și mie aceleași lucruri.

Și iată-mă după o săptămână chinuitoare în avion. Spun toate rugăciunile pe care le știu, mă uit la stewardese care ne dau ultimele indicații, pun centura, privesc în jur, iar în gând tot mă întrebam ce caut eu în avion. Începe decolarea, o țin strâns de mână pe colega mea, spun ceva printre dinți și aștept să fiu printre nori. Mare lucru nu am simțit, doar aud când mi se spune că suntem în aer, că am decolat. Atât!?! Gata?!? Pentru ce m-am frământat atât?... Zborul a fost lin, aterizarea ușoară, chiar am și adormit în timpul călătoriei. Interesant, am făcut ceea ce nu credeam că voi putea face. Toate zborurile au fost diferite față de așteptări, nimic din ceea ce credeam că se va petrece n-a fost așa.

Am aterizat în Finlanda. Am avut parte de o experiență inedită, în țara ordinii și disciplinei, am învățat lucruri noi, utile, dar am descoperit ceva la mine: pot! chiar pot!, mai grea este pornirea. Am mai învățat ceva din această experiență pe pământ străin: să nu mai cred tot ceea ce aud. Vestitele turbulențe nu m-au speriat deloc, poate pentru că le-am perceput ca și cum eram în tren și mă zguduia. Un lucru recunosc, nu am avut curaj să mă uit pe geam. Poate cu următoarea ocazie!

Așadar zbor lin și curaj!

trec pentru prima avionul. În mintea avea loc la un an

trebuie puse în dar eu încă nu mă mele.

părerii de la cei asemănător.

temeam de

**Realizarea dimensiunii europene a școlii
prin integrarea de modele europene în
școlarizarea copilului cu dizabilități
2014-1-RO01-K101-001402**

**Școala Gimnazială Specială Pașcani
Parteneri: Progetto Crescere-Italia,
Cervantes Training-Spania,
Edukarjala-Finlanda**

ISBN 978-973-0-23174-8